

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie van 9 april 2018

Aanwezig:

Voorzitters:

Mw. A.C. Boelhouwer en J.M.W. Jansen

Leden van GS:

Mw. A.M.A. Pennarts, drs.ing. P. van den Berg en drs. D.D. Straat

Commissieleden:

Ing. D.G. Boswijk (CDA), mr. B.M.H. de Brey MBA (VVD), mw. dr. E.J. Brinksma (GroenLinks), mw. drs. A.W.T. Dercksen (D66), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), M.J. de Droog MSc.RA (D66), ir. H.P. van Essen (GroenLinks), mw. M.G. Noordenbos (SP), mw. N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw.drs. J.P. d'Hondt (PvdA), ir. H. IJssennagger (PVV), W.J. Joustra (VVD), drs. C.J. van Kranenburg (ChristenUnie), mw. drs. N.A. Krijgsman (PvdA), drs. A.J. Mourik-Geluk (CDA), mw. A.M. Poppe (SP), mw. A.M. Schneiders (D66), H.O. Suna (PvdA), drs. W.J. Ubaghs (PVV) en mw. ir. J.C.V. Vaessen (VVD)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R.J. Poort (adjunct-griffier) en mw. G. van Weerd (verslag)

---

1. OPENING

1.1 Opening en algemeen

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom. In het bijzonder verwelkomt zij de nieuwe gedeputeerde de heer D. Straat, die de mobiliteitsportefeuille heeft overgenomen. Zij wenst hem veel succes. Tegelijkertijd dankt zij gedeputeerde Van den Berg voor het waarnemen van genoemde portefeuille.

1.2 Vaststellen agenda

Akkoord.

1.3 Mededelingen

Aansluitend aan deze vergadering zal er van 18.00-19.00 uur een bijeenkomst over circulaire economie plaatsvinden.

Gedeputeerde Pennarts deelt mede dat de provincie deze week de Green Capital declaratie in Nijmegen heeft ondertekend, die betrekking heeft op schone binnenscheepvaart. Dat relateert aan het besluit van PS destijds over het varende ontgassen en schonere binnenscheepvaart. Een en ander heeft ook betrekking op de samenwerkingsagenda Schone Lucht.

Gedeputeerde Straat memoreert dat de SP in de vorige commissievergadering vroeg of de verlichting van de sportvelden bij de kruising N210 en Nicolaas van Catsweg te Lopik negatieve invloed heeft op de beleving van de verkeersveiligheid. De provincie heeft gecontroleerd of dit probleem eerder is gemeld. Navraag bij de gemeente Lopik, bij de belangengroep Cabouw Samen Sterk en bij de weginspecteurs van de provincie levert op dat er geen meldingen bekend zijn over overlast van verlichting op de sportvelden. Ook in de provinciale meldingenregistratie komt dat niet naar voren. Vanwege de positionering van de sportvelden ziet de provincie geen relatie tussen de sportverlichting en de verkeersveiligheid op de N210.

Gedeputeerde Straat memoreert dat tijdens de PS vergadering van 5 februari jl. is gemeld dat er op 14 februari een gesprek zou plaatsvinden met het rijk en de gemeente Utrecht over de NRU. PS zouden over dat gesprek worden geïnformeerd. Echter, dat gesprek heeft niet plaatsgevonden. Het gesprek is op het laatste moment door het rijk afgezegd. Eind maart heeft wethouder van Hooijdonk, mede namens de provincie, telefonisch contact gehad met de directeur-generaal Bereikbaarheid van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, maar dat heeft niet geresulteerd in een toezegging van het rijk om extra bij te dragen aan de NRU. Wel is afgesproken dat gemeente en provincie in gesprek gaan met de minister. Dit gesprek wordt gezamenlijk voorbereid met een gespreksnotitie. Het gesprek is overigens nog niet gepland.

Ondertussen werken provincie en gemeente aan de planvorming van de NRU. Aan het kwaliteitsteam van de NHWL is een advies gevraagd over de inpassing van de NRU in relatie tot de NHWL.

Mevrouw Hoek is van mening dat de NRU in feite het gehele traject omvat tussen de A2 en de A27. Het heet de Noordelijke Ringweg Utrecht maar omvat ook de Zuilense Ring. Zij verzoekt de gedeputeerde dit traject in totaliteit onder de aandacht van het ministerie te brengen. Graag wil zij daarover t.z.t. nader in gesprek gaan.

Gedeputeerde Straat is daartoe zeker bereid. Hij zegt toe het gehele traject, inclusief Zuilense Ring, met het ministerie te zullen bespreken. Overigens hoort ook de zgn. divergerende diamant erbij. Dat alles moet wat hem betreft in de planvorming met elkaar in verbinding worden gebracht en zal integraal worden benaderd. In dit kader speelt specifiek de financiële bijdrage van het rijk voor een aantal inpassingmaatregelen op het deel van de gemeente Utrecht.

Mevrouw Hoek verduidelijkt dat de aanpassingen van de NRU gevolgen zullen hebben voor de Zuilense Ring. Ook voor de Zuilense Ring zal er uiteindelijk een financiering moeten komen.

Voorts merkt mevrouw Hoek op dat een motie van 50PLUS in de laatste PS vergadering over de BRU gelden niet is aangenomen. 50PLUS werkt aan een aangepaste motie en zij hoopt dat die aangepaste motie wel op voldoende steun van PS kan rekenen.

1.4 Verslagen vergaderingen Statencommissie MME d.d. 12 februari, 19 februari en 5 maart jl.

Bij het verslag van 12 februari jl. is een kleine tekstuele opmerking van de heer Joustra ontvangen.

De heer Joustra heeft gehoord dat de heer Hoefnagels in de vergadering van 12 februari jl. opmerkte dat er sloopwerkzaamheden in het Stationsgebied zouden plaatsvinden, waardoor de doorrijbaarheid van het stationsgebied voor de Uithoflijn binnen een termijn van enkele maanden zou zijn gerealiseerd. Dat is zo in de notulen opgenomen. De heer Hoefnagels gaf later aan dat hij dat zo niet heeft gezegd. Nu lijkt het alsof spreker de enige is die die mededeling van de heer Hoefnagels heeft gehoord. Bij de vaststelling van dit verslag wil hij nadrukkelijk aantekenen dat hij de betreffende zinsnede wel degelijk van de heer Hoefnagels heeft gehoord.

De heer Van Essen wijst erop dat de in het verslag van 12 februari rood gemarkeerde RIVV gelden moeten worden gewijzigd in "RUVV gelden".

Met in achtneming van het voorgaande, worden de verslagen van 12 februari, 19 februari en 5 maart 2018 vastgesteld.

1.5 Rondvraag

Geen.

1.6 Termijnagenda

Gedeputeerde Pennarts memoreert onder de kop Milieu de wens om bij de Zuilense Ring metingen luchtkwaliteit uit te voeren. Er is een bijeenkomst geweest met de bewoners van de Zuilense Ring. Dat was geen gemakkelijke bijeenkomst. Op grond van een statenbrede motie was er de wens om van

berekeningen naar metingen over te gaan. Dat is een kostbaar verzoek, zonder veel toegevoegde waarde. Dat is aan de bewoners uitgelegd. Ook is opgehaald wat mensen belangrijk vinden en aan welke maatregelen zij denken. Inwoners hadden de indruk dat zij op die bijeenkomst met de provincie tot zaken zouden kunnen komen. Dat was niet het geval en dat veroorzaakte wat frictie. Gedeputeerde Pennarts was overigens niet aanwezig, omdat zij met PS een andere discussie te voeren had over de Uithoflijn. Met de bewoners van de Zuilense Ring is afgesproken om op een later moment, naar aanleiding van het verslag, door te praten om te zorgen dat er wederzijds begrip ontstaat. Ook zal er richting bewoners aan verwachtingsmanagement moeten worden gedaan. Uiteraard zal worden nagegaan wat de provincie voor deze mensen kan betekenen.

Mevrouw Hoek is aanwezig geweest tijdens de bijeenkomst met bewoners van de Zuilense Ring. Zij heeft het verslag van de bijeenkomst ontvangen. Bewoners ervaren dat verslag als “een slap aftreksel van wat daar werkelijk is gebeurd.”

De heer Joustra vraagt hoe lang de brief over de veiligheid in het OV nog geheim is.

Gedeputeerde Straat antwoordt dat die geheimhouding vorige week is opgeheven.

De heer Poort voegt eraan toe dat PS in de afgelopen vergadering geheimhouding op het onderwerp heeft gelegd en dat wordt waarschijnlijk morgen formeel opgeheven.

De heer Van Essen memoreert dat in één van de debatten over de Uithoflijn werd gesproken over een motie in de gemeenteraad van Utrecht over een gezamenlijke begeleidingsgroep. Afgesproken is dat er geen gezamenlijke begeleidingsgroep zou komen, maar dat er wel af en toe gezamenlijk overleg zou kunnen plaatsvinden tussen de provincie en de gemeente en dat de griffie dat zou uitwerken. Hij vraagt dienaangaande naar de stand van zaken.

GroenLinks kreeg signalen uit Maarsbergen over de tankstations. In de zomer van 2016 hebben PS een motie aangenomen over het verplaatsen van tankstations. Wordt die motie voldoende meegenomen in het verdere traject?

De tweede toezegging (PM) bij de Uithoflijn op pag. 2 is doorgestreept. Wat is daarvan de reden?

Gedeputeerde Straat vraagt zich af of het hier wel om een toezegging gaat. Deze kwestie (prioritering en middelen) zal bij het Mobiliteitsplan worden besproken. Overigens kan dit punt blijven staan, wanneer de commissie dat wenselijk acht.

De heer Van Essen antwoordt dat GroenLinks eerst het debat over de effecten van de verschuiving van de € 14 miljoen wil afwachten. Zo nodig komt zijn fractie daar op terug.

De heer Poort komt terug op de vraag of er een overleg wordt gepland voor de gemeenteraad van Utrecht en PS over de Uithoflijn. Het idee is een dergelijk gesprek te plannen, zodra daartoe een aanleiding is, bv. als er weer een stap in het proces wordt gezet. Hij vraagt of de commissie zich daarin kan vinden.

De heer Mourik-Geluk meent dat de griffier indringend tijdens de PS vergadering is verzocht een voorstel voor te leggen inzake overleg met de raad over de Uithoflijn. Hij meent dat PS in feite heeft gevraagd om een soort structureel overleg, teneinde te voorkomen dat PS weer achter de feiten aan gaan lopen.

Terugkomend op de inbreng van GroenLinks, licht spreker toe dat de bewoners van Maarsbergen het signaal krijgen dat het verplaatsen van de tankstations een mogelijkheid is, terwijl de motie geïnterpreteerd werd alsof de provincie dat beslist wilde gaan doen.

De voorzitter inventariseert hoe de fracties aankijken tegen een structureel overleg met de gemeenteraad van Utrecht over de Uithoflijn. Zij constateert dat de commissie in meerderheid voorstander is van een dergelijk structureel overleg.

De heer Poort zegt toe dat er dienaangaande een voorstel aan de commissie zal worden voorgelegd.

Gedeputeerde Straat komt terug op het verplaatsen van de tankstations in Maarsbergen. Deze kwestie ligt inmiddels bij het Kwaliteitsteam. Hij kent de uitspraak van PS maar er wordt naar meerdere varianten met bijbehorende kosten gekeken.

2.RECREATIE

2.1 Voortgangsrapportage Agenda Recreatie en Toerisme

De heer Suna merkt op dat uit de voortgangsrapportage niet duidelijk wordt op welke wijze toerisme voor bezoekers vanuit het buitenland wordt gepromoot. De punten die genoemd worden, lijken vooral van nut voor de binnenlandse markt. Moet men het van evenementen als de Vuelta hebben om de provincie internationaal op de kaart te zetten? De PvdA mist daarin de focus. Kan het routebureau hierin geen rol spelen? Voorts wordt aangegeven dat het Henschotermeer openbaar toegankelijk zou worden, terwijl er een hek wordt geplaatst en er toegangsprijzen gehanteerd gaan worden. Hij verzoekt dan ook de desbetreffende tekst uit de rapportage te verwijderen.

Mevrouw Dercksen vraagt beide gedeputeerden naar hun oordeel. In de brief staat dat de voortgang van de Agenda Recreatie en Toerisme leidt tot bevindingen en voornemens voor komende jaren. Actualiteiten en voortschrijdend inzicht vragen op bepaalde punten om een herijking van het bestaande beleid. Een nieuwe visie op de recreatieopgave, doelen bij Recreatie om de Stad en Utrecht Buiten is aan de orde. Er komt een uitgewerkt programma voor toerisme en een duidelijkere formulering van de provinciale rol voor recreatie en toerisme is nodig. De financiële gevolgen zullen pas bij de kadernota in beeld worden gebracht. D66 vindt dit alles geen materie voor een informerende brief. D66 is van mening dat PS daar al dan niet mee zouden moeten kunnen instemmen. Voorts vraagt zij naar de functie van deze brief.

Mevrouw Noordenbos sluit zich wat betreft het Henschotermeer aan bij de vraag van de PvdA. Ook steunt zij de vraag van mevrouw Dercksen over de rol van PS in relatie tot de herijking van het bestaande beleid.

De SP is bezorgd dat RMN en Stichtse Groenlanden niet goed functioneren. In het rapport staat echter niet dat er bij Stichtse Groenlanden de nodige problemen waren. Bij RMN is sprake van personele krapte en incidentele onderbezetting, waardoor klachten niet adequaat kunnen worden afgehandeld. Zij vraagt daar aandacht voor. Voorts is niet duidelijk hoe taken van het routebureau kunnen worden overgenomen. Krijgt de provincie daar dan extra subsidie voor?

De heer Travaille sluit zich aan bij de vraag van de PvdA over het Henschotermeer.

Er wordt een herijking van het recreatie en toerisme beleid aangekondigd. De PvdD wil graag horen op welke manier recreatie kan bijdragen aan duurzaamheid en natuur, en of deze aspecten worden meegenomen in de herijking en ontwikkeling van een nieuwe visie op de recreatieopgaven.

Mevrouw De Haan sluit zich aan bij de vraag van D66. Worden PS bij de herijking van beleid met een informatiebrief betrokken of via een voorstel? Op het gebied van recreatie en toerisme is er veel in transformatie. Worden deze nu benoemd of wordt hier een zijweg ingeslagen? Haar fractie zoekt naar samenhang, bv. met de recreatieschappen, natuurbeheer, de ontmanteling van het recreatieschap, recreatie om de stad e.d. Gedeputeerde Pennarts heeft toegezegd dat zij op een aantal thema's zal terugkomen. De ChristenUnie vraagt wanneer dat gaat gebeuren en hoe deze voortgangsrapportage zich verhoudt tot de herijking van beleid.

De heer Ubaghs vindt de rapportage nogal positief van toon, echter, de vraag is of dat strookt met de werkelijkheid. Hij sluit zich niet aan bij de kritiek over de toegang tot het Henschotermeer. Het feit dat er een entreeprijs moet worden betaald, wil niet zeggen dat het niet openbaar zou zijn. Het gaat hier niet om een besloten terrein.

Verwarrend vindt hij de afkorting ARK omdat deze een dubbele betekenis heeft, nl. Amsterdam-Rijn Kanaal en Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit. Hij vraagt om meer terughoudendheid in afkortingen.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op de vraag hoe de brief en de informatie moet worden gezien in het licht van de toekomstige ontwikkelingen. Het gaat hier om een update van de Agenda Recreatie en Toerisme. Er is veel in beweging. In deze tussenstand wordt ook een doorkijk gegeven naar de thema's die gaan spelen. Die onderwerpen worden in de brief genoemd. Daarover wil zij graag op een later moment met PS in gesprek gaan, bv. hoe de provincie in de komende jaren omgaat met recreatie en toerisme, het economisch belang van de sector, actuele vraagstukken e.d.

Mevrouw Dercksen vraagt of dit de goede manier is waarop PS moeten worden geïnformeerd. De brief is moeilijk te lezen omdat deze niet informatief is. Zij begrijpt uit de brief dat het gaat om een voorstel waarover PS later nog tussen neus en lippen door bij de kadernota gaan beslissen.

Gedeputeerde Pennarts acht het mogelijk dat er bij de kadernota nog claims komen, maar die zullen dan wel beargumenteerd aan PS moeten worden voorgelegd. PS wilden graag een voortgangsrapportage van de portefeuille recreatie en toerisme. PS willen ook later praten over de verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme. Op 28 mei vindt er een bijeenkomst plaats over de uitdagingen die op dat vlak aan de orde zijn. De portefeuille Recreatie bevat o.a. Utrecht Buiten, RODS en het beheersvraagstuk. Deze worden in dit kader als doorkijkje genoemd.

Mevrouw Dercksen leest in de brief onder financiële consequenties: "Waar sprake is van financiële gevolgen vanwege nieuwe ontwikkelingen, komen deze aan de orde bij de kadernota 2018."

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat dit correct is. Met PS worden geen financiële afspraken buiten de kadernota om gemaakt. Zij verwijst in dit kader naar de Oostelijke Vechtplassen waarvoor de provincie een financiële bijdrage zal leveren ten behoeve van de grote samenwerking. Die claim zal bij de kadernota aan PS worden voorgelegd. In de toekomst kan ook het beheersvraagstuk nadrukkelijk aan de orde komen.

Mevrouw Dercksen heeft de indruk dat de afspraak, dat er uitsluitend bij de kadernota financiële afspraken met PS worden gemaakt, niet bij iedereen voldoende helder is.

Gedeputeerde Van den Berg geeft aan dat hij voor toerisme bij de kadernota geen financiële claims verwacht. Vanaf 2019 moet de nieuwe nota manifest zijn. Hij wil daarover met PS in gesprek gaan, bv. over het verbinden van duurzaamheid met toerisme, mobiliteit en fiets.

Mevrouw Noordenbos wil graag dat er een voorstel komt waarover in PS wordt besloten.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat dit ook de bedoeling is. GS gaan t.z.t. met PS in gesprek om in 2019 een nieuwe visie te kunnen opstellen. Wellicht dat dit wat duidelijker in de brief had moeten staan.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op de vraag van de PvdA of het routebureau een rol kan spelen in het internationale toerisme. Dat doet het routebureau nu al op indirecte wijze. Utrecht Marketing positioneert de regio ook voor de internationale doelgroep. Het routebureau zorgt voor routes, dat deze goed onderhouden worden en dat de marketing goed verloopt. Het routebureau is derhalve dienstbaar aan de ambities van het toerisme Utrecht.

Wat betreft het Henschotermeer, deelt zij mede dat de nieuwe exploitant heeft aangekondigd een tarief te gaan heffen. Toen het Henschotermeer naar een andere exploitant overging, had de verpachter Landgoed den Treek bedongen dat er ook een entreprijs geheven kon worden. Dat is nu ook aan de orde. Het Henschotermeer blijft één van de meest aantrekkelijke toeristische locaties van de regio en blijft openbaar en toegankelijk, zij het niet meer gratis.

Veel tijd en energie is er besteed aan Recreatie Midden Nederland. Er is inmiddels een nieuwe directeur benoemd die aanwezig zal tijdens het gesprek met PS op 28 mei over recreatie. Voor deze organisatie is er vanuit de provincie voldoende bestuurlijke aandacht, ook wegens de opheffing van een re-

creatieschap. Dat heeft aanpassingen in de personele sfeer tot gevolg gehad. Ook via Nationaal Park Heuvelrug wordt getracht de organisatie te ondersteunen. Zij is verbaasd over de melding dat er problemen zouden zijn binnen de Stichtse Groenlanden. Dat is niet het geval. Binnenkomt ontvangen PS de begroting en de stukken van deze stichting ter goedkeuring. Dit schap functioneert prima, met grote investeringen in het verschiet.

Ten behoeve van de extra taak, die de provincie van het routebureau gaat overnemen, is extra subsidie beschikbaar. In het coalitieakkoord is destijds afgesproken dat het belangrijk is dat er in Utrecht een routebureau functioneert. Daar is structureel extra geld voor beschikbaar gesteld. Alle gemeenten in de provincie en een aantal gemeenten buiten de provincie doen mee met het routebureau en betalen daar ook aan mee.

Mevrouw Noordenbos vraagt of daadwerkelijk gekozen is voor een routebureau, waardoor er geen geld meer is voor het vergroten van de openbaarheid van de terreinen.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat die keuze niet is gemaakt. Er is structureel extra geld beschikbaar gekomen in het coalitieakkoord voor het routebureau. De recreatieportefeuille is ondanks de vele ontwikkelingen niet groter of kleiner geworden, maar de middelen zijn wel anders verdeeld en daarover kan het gesprek worden gevoerd. Graag gaat zij daarover op 28 mei met PS in gesprek.

Op de eerdere vraag van de PvdD licht zij toe dat recreatie en natuur twee verschillende domeinen zijn, die in de ruimte met elkaar worden gecombineerd, soms met zoneringen zoals bv. in het Noorderpark. In een gebied met recreatie is meer toegestaan dan in een gebied met uitsluitend (kwetsbare) natuur, zoals vastgelegd in het Natura 2000 regime. Er is behoefte aan recreatie waar mensen wat meer kunnen organiseren. Dat neemt niet weg dat ook die recreatie erg belangrijk is voor natuur en biodiversiteit.

De heer Travaille merkt op dat de PvdD nadrukkelijk vraagt om de combinatie van natuur en duurzaamheid en dat in uitvoering, in de organisatie en in alle activiteiten die met recreatie te maken hebben.

Gedeputeerde Pennarts is het daarmee eens en vindt dat dit veel explicieter in de nieuwe Agenda Recreatie en Toerisme 2019 e.v. aan de orde moet komen.

Terugkomend op de vraag van de ChristenUnie over de veelheid aan nieuwe ontwikkelingen, meldt zij dat daarover op 28 mei zal worden gesproken, ook over RODS en natuurbeheer. Deze commissie heeft onlangs het concept Utrecht Buiten toegelicht gekregen. Daarin werd geconstateerd dat men op de lange termijn ettelijke tonnen euro's te kort komt, om het huidige beheerniveau in stand te kunnen houden.

Gedeputeerde Van den Berg komt terug op de vraag van de PvdA over internationaal toerisme. De provincie en de city en regio marketingorganisaties hebben onderzocht waar op moet worden ingezet, het liefst gebundeld. Het doel is de regionale en internationale slagkracht te vergroten met kennis, kunde en financiën. In het komende jaar zal duidelijk worden of die aanpak voldoende effect sorteert. Mondriaan to Dutch Design heeft een grote impact gehad op het toerisme, ook internationaal heeft dat het nodige opgeleverd. PS hebben daar reeds informatie over ontvangen. Mondriaan tot Dutch Design is onderdeel van de Holland City strategie waarin een negental verhaallijnen worden uitgezet om de regionale spreiding van het internationale toerisme te bevorderen. Op dit moment wordt er gewerkt aan verhaallijnen voor kastelen en buitenplaatsen. T.z.t. volgt de liberation route. De provincie werkt op dat vlak samen met het Nederlands Bureau voor congres en toerisme. Daarnaast werden er veertien internationale kennisevenementen georganiseerd, via de EBU. Zo wordt de zakelijke toerist bediend, die meer te besteden heeft dan de "gewone" toerist. Medewerkers van Utrecht Marketing zijn meegereisd met de missie naar China om na te gaan in hoeverre gebundeld met de touroperators hier en in China de "kwalitatieve Chinese toerist" (die meer geld te besteden heeft dan de gemiddelde Duitse of Belgische toerist) naar Nederland kan worden gebracht. In dat opzicht tracht men ook afstemming te zoeken met Amsterdam marketing.

Mevrouw Noordenbos hoort binnen de provincie vaak over gesprekken met PS en informatieve bijeenkomsten voor PS, terwijl er ondertussen de nodige zaken aan het veranderen zijn. Zij is van mening dat PS bij veranderend beleid een voorstel dienen te ontvangen waar “ja of nee” tegen kan worden gezegd. Dat is nu bij het domein recreatie aan de orde. Daar verandert veel, terwijl PS heel lang moeten wachten voordat daarover kan worden meebeslist.

Mevrouw Dercksen steunt deze vraag van de SP.

Ook de heer Suna sluit zich daarbij aan. Het gaat ook om veranderingen, waar geld mee gemoeid is en daarvoor is een besluit van PS nodig. Dat vraagt om een voorstel in plaats van een informatiebrief. Terugkomend op het Henschotermeer heeft hij gelezen dat het terrein openbaar en toegankelijk is. Dat zou z.i. moeten inhouden dat de toegang gratis is. De toegankelijkheid van het terrein (ook voor dieren) zal worden belemmerd, nu er een hek wordt geplaatst. Hij vraagt of er in die zin onderscheid wordt gemaakt tussen mens en dier.

De heer Joustra vraagt of Utrecht toegankelijk vervoer heeft of openbaar vervoer.

Mevrouw Noordenbos verwijst naar een ingezonden brief in het AD. Grootouders met hun vier kleinkinderen betaalden vorig jaar 55 euro voor een abonnement voor de hele familie voor bezoek aan het Henschotermeer, terwijl dat nu 180 euro gaat kosten. Zo wordt het terrein voor een aantal mensen veel moeilijker toegankelijk.

Gedeputeerde Pennarts vindt het jammer te horen dat een aantal commissieleden van oordeel is dat ze onvoldoende met dit stuk worden meegenomen. Zij tracht zo goed mogelijk met PS over recreatie te spreken en alle punten door te nemen. Met dit stuk wordt een terugblik op een agenda gegeven en als extra wordt de doorkijk naar de toekomst geboden, zonder de indruk te willen wekken dat er sprake is van voldongen feiten. Over alle punten zal worden gesproken en daarna zal er een nieuwe agenda recreatie en toerisme komen, met de daarbij behorende overkoepelende visie. Zij vindt het van groot belang dat PS op dit dossier goed aangesloten zijn, gezien de besluiten die in de toekomst genomen moeten worden.

Mevrouw Dercksen geeft aan dat een herijking van beleid door PS moet worden goedgekeurd. Nu is er een brief waarin “van alles staat”, maar in de lucht blijft hangen wat er uiteindelijk wordt gedaan met de input van PS. Wordt er niets opgemerkt door PS, dan stemmen PS kennelijk in. Met die procedure heeft zij moeite.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat de herijking van beleid aan PS wordt voorgelegd in de vorm van een nieuwe agenda. PS gaan daar dan over beslissen en hebben het laatste woord. Voorts wijst zij op het routeboekje (met 10 mooie routes in de provincie Utrecht) dat uit kwam toen het routebureau werd gepresenteerd. Alle commissieleden ontvangen daarvan een exemplaar.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat hij de Toeristische agenda uitvoert en daarbij heeft hij aangegeven hoe wordt omgegaan met internationaal toerisme en hoe dat met alle partijen wordt gebundeld om de internationale toerist in de provincie Utrecht zo goed mogelijk te kunnen faciliteren. Aanpassingen zijn nog mogelijk en daarover zal hij met deze commissie in gesprek gaan om te komen tot een nieuwe visie 2019 en verder.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

3. ECONOMIE EN ENERGIE

3.1 Haalbaarheid Vuelta 2020

De heer Suna wil graag de onderbouwing van de extra noodzakelijke kosten van € 1,9 miljoen voor de Vuelta aan de orde stellen. De bijdrage van de provincie Utrecht voor de Tour de France was aanzienlijk lager, terwijl de provincie bij de Giro d'Italia uitsluitend een garantstelling bood. Nu gaat het om een veel groter bedrag. Is dit een kerntaak van de provincie?

Mevrouw Vaessen memoreert dat de VVD eerder positief heeft ingestemd met het vrijmaken van een budget voor het haalbaarheidsonderzoek Vuelta 2020, maar haar fractie is geschrokken van de bedragen die genoemd worden. Haar fractie kan niet goed plaatsen hoe de kostenverdeling tot stand is gekomen. Noord-Brabant betaalt 1/3^e deel en Utrecht betaalt 2/3^e deel, terwijl dat niet in verhouding staat tot de inkomsten van het evenement. Bij de Tour de France ging het om € 3 ton terwijl de gemeente Utrecht € 1 miljoen beschikbaar stelde. Het is niet duidelijk waarom de provincie nu hetzelfde moet betalen als de stad Utrecht, terwijl de stad de grootste revenuen van dit evenement zal krijgen. Zij leest dat er extra OV kosten zijn gebudgetteerd. Echter, veel kleine gemeenten die aan de route liggen, worden niet gecompenseerd voor kosten beveiliging e.d., zo bleek tijdens de Tour de France. Is daar nu wel in voorzien?

Mevrouw Dercksen signaleert dat aan de inkomstenkant al rekening wordt gehouden met te ontvangen subsidie van de rijksoverheid. Echter, subsidie kan pas worden aangevraagd als de start al is gegeven. Daarom is het noodzakelijk dat het project ook financieel haalbaar is, in het geval de subsidie niet doorkomt. Daar zal het voorstel op moeten worden aangepast. D66 vindt de vorm van een statenbrief hier niet op zijn plaats. Dat moet worden omgezet in een statenvoorstel met beslispunten.

De heer V.d. Dikkenberg deelt mede dat de SGP niets ziet in dit "fietsfeestje voor de stad Utrecht". Hij vraagt aan welke duurzaamheidsdoelen wordt voldaan met het organiseren van dit evenement. Het gaat hier om een notoire optocht van automobielen, die met veel ongewenste uitstoot gepaard gaat. De fietsers stappen na 3 dagen in het vliegtuig om naar Spanje te vliegen. Dat strookt niet met de provinciale luchtambities. Voorts is er geen gesloten dekkingsplan omdat het rijk nog niet heeft ingestemd en is het naar het oordeel van de SGP onverantwoord om als provincie hiervoor garant te staan. Onder verwijzing naar de Tour de France, verzoekt hij GS om vooraf concreet te maken dat de stad de meerkosten voor het OV draagt.

De SGP betreurt het dat de zondagsrust met dit evenement verstoord gaat worden. Zijn fractie wil de zondag met rust invullen en wijden aan God naar de tien geboden die deugdzaam zijn voor de gehele samenleving.

Krijgt Vuelta toch een podium over de rug van belastingbetalend Nederland, dan is de trilogie voltooid en dient de provincie zich niet meer met dergelijke zaken bezighouden, aldus de heer v.d. Dikkenberg.

Mevrouw Poppe vindt het opvallend dat bij de mededelingen stond dat er besluitvorming over de Vuelta nodig is, terwijl PS alleen maar toestemming hebben gegeven voor een budget ten behoeve van onderzoek. Vele vragen van de SP zijn al door andere fracties gesteld. Zij heeft haar vragen ook schriftelijk ingediend. In verhouding tot de Tour de France wordt er veel te veel geld voor de Vuelta voorgesteld.

Mevrouw De Haan memoreert dat de provincie Utrecht jaren geleden een scherpe koers heeft gevolgd wat betreft de kerntaken. Toen werd vastgesteld dat topsport en sport geen kerntaak van deze provincie is. Nu willen GS onder het mom van het stimuleren van de economie toch een topsportevenement gaan steunen terwijl de Giro, de Tour en de Vuelta groot genoeg zijn om voor zichzelf te kunnen zorgen. In het brede Utrechtse bedrijfsleven zijn voldoende mogelijkheden en middelen om die kosten te dragen.

Zij leest in de begroting dat de provincie voor de energietransitie in 2018 € 1,5 miljoen uittrekt. Ook in relatie tot de bedragen voor duurzame landbouw en leefbaarheid alsmede voor recreatie en toerisme

is het bedrag voor de Vuelta veel te ruimhartig, kijkend naar de kerntaken van de provincie Utrecht. Ook heeft de ChristenUnie vragen over de duurzaamheid van de investering. In 2010 en in 2015 is geconstateerd dat het heel moeilijk is om de legacy van dergelijke evenementen vast te stellen op lange termijn. Het gaat nu om een grote investering voor een paar dagen in de stad Utrecht. Haar fractie is daar op tegen.

De heer Ijssennagger sluit zich grotendeels aan bij de inbreng van de VVD en de SGP. De PVV is geen liefhebber van subsidies, met uitzondering van opstartsubsidies om iets goeds van de grond te krijgen. Dit wordt de derde grote wielrenstart in Utrecht. Als het dan nog niet rendabel is en niet betaald kan worden door organisaties die profijt van het evenement hebben, dan is het geen taak meer van de overheid om dit te steunen. Het geld moet gehaald worden, daar waar de revenuen terecht komen.

De heer Boswijk steunt de inbreng van de PVV en sluit zich bij vele reeds gemaakte opmerkingen aan van VVD, PvdA en SGP. In het BMC rapport staan cijfers over voorstanders van de Vuelta, maar hij vindt die cijfers niet sterk onderbouwd. Ook het CDA heeft vragen over hoe de verdeling van kosten tussen provincie en stad tot stand is gekomen. Met dit voorstel worden de andere gemeenten benadeeld. Als de provincie dit gaat doen, dan zou er een verdeling moeten worden gehanteerd zoals bij de Uithoflijn aan de orde was (maar dan omgekeerd), nl. 24% provincie en 76% stad Utrecht.

De heer Van Essen begrijpt dat de kosten van de Vuelta voor Noord-Brabant en Utrecht uitkomen op € 15 miljoen. Dat is vergelijkbaar met de start van de Tour destijds. De opbrengst wordt op de helft tot een derde deel van de Tour opbrengst geraamd. Dat betekent dat de economische waarde van dit evenement voor de regio aanzienlijk lager is. De uitstraling en omvang van het evenement is kleiner dan de Tour.

Spreker verwijst naar het EK vrouwenvoetbal 2017. Dat was een mooi evenement en leverde bijna € 4 miljoen op en kostte de gemeente Utrecht € 2 ton en den provincie niets. GroenLinks vraagt zich af of er nu weer een wielronde nodig is. Wellicht is het tijd voor iets anders. Zijn fractie is er op basis van dit rapport niet van overtuigd dat de provincie voor de Vuelta € 2 miljoen moet vrijmaken.

Mevrouw Hoek sluit zich aan bij de reeds gemaakte opmerkingen. 50PLUS mist een kostenpost voor de beveiliging, terwijl de praktijk leert dat dergelijke voorzorgsmaatregelen beslist noodzakelijk zijn.

De heer Travaille deelt mede dat de PvdD moeite heeft met de status van de stukken. De statenbrief neigt naar besluitvorming terwijl dat nog niet aan de orde is. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van de SGP, de ChristenUnie en GroenLinks, nl. welk doel de provincie met deze Vuelta denkt te bereiken en hoe dat zich verhoudt tot de investering. De PvdD mist in de uitwerking aandacht voor duurzaamheid, breedtesport en het breder belichten van fietsmogelijkheden in de provincie.

Gedeputeerde Van den Berg schetst waarom het college van GS deelname aan dit project wenselijk acht. De Vuelta is een manier om de topregio op positieve wijze in beeld te brengen, bij burgers, bij bedrijven en bij andere overheden. De provincie en de regio kenmerken zich door mooie afwisselende landschappen en een grote economische dynamiek. Om die reden willen GS daaraan meewerken. Met de Tour heeft Utrecht internationaal zijn visitekaartje afgegeven. Na vijf jaar wordt dat feest herhaald en het is goed de cyclus door te zetten, 1 x per 5 jaar.

Uiteindelijk zijn het PS die besluiten of de provincie dat al dan niet wil en nog voor de zomervakantie zullen PS over de Vuelta een statenvoorstel ontvangen. Spreker heeft zeker niet bedoeld nu reeds een besluit te forceren.

De VVD vroeg naar de risico's en de impact van het evenement. Het gaat hier niet zozeer om een bijdrage aan een wielerevenement, maar om het benutten van het evenement als "effectieve thematische activatie van tientallen mogelijk honderden partners in de sport, cultuur en horeca, toerisme en economie". De presentatie, zoals bij de Stijl is gebeurd, geeft aan dat Utrecht zo fors op de kaart wordt gezet. De Vuelta is 1 van de top 3 wielerevenementen die goed bij deze provincie past. Afgesproken is

om binnen de publieke funding van de Utrechtse middelen een verdeling van 50% met de stad Utrecht te doen. In totaal gaat het om een budget van € 14,9 miljoen. De verdeling van middelen was een zoektocht, ook met de provincie Noord-Brabant, de stad Utrecht, de stad Breda en de provincie Utrecht. Drie bijeenkomsten in de stad Utrecht en in de provincie Utrecht zijn meer dan in het Brabantse deel: daar wordt in feite alleen in Den Bosch gestart en wordt er vervolgens dwars door de provincie Utrecht heen gefietst richting Amersfoort, Soest, Baarn, Zeist etc. terug naar de aankomst in de stad Utrecht. Daar vindt ook de eerste avond plaats van de ploegenpresentatie op het Jaarbeursplein. De tweede dag wordt er door en rondom Utrecht heen gefietst en daarbij worden meerdere steden van de U10 aangedaan. Ook daar kunnen activiteiten worden ontwikkeld en kan de economie genieten van mensen die een dagje uit zijn om de Vuelta bij te wonen. 1/3^e deel van de kosten wordt bij Brabant neergelegd, terwijl 2/3^e deel door Utrecht wordt gedragen. Met de stad Utrecht is een 50/50% afspraak gemaakt. Hij heeft inmiddels al met de nodige wethouders van andere gemeenten gesproken en gevraagd of ook zij willen participeren middels het afnemen van een sponsorpakket of middels een bijdrage in de vorm van terreinafzetting, veiligheid e.d. Dat is aan gemeenten zelf. De wethouders hebben aangegeven dit naar de coalitiebesprekingen te zullen meenemen. Hij weet niet wat dit uiteindelijk gaat opleveren.

Het risico van dit evenement wordt als beheersbaar beschouwd. Er is een aparte stichting met een onafhankelijk bestuur en een stuurgroep die zich integraal bezighoudt met het risicomanagement, een en ander op advies van Primo, een landelijke brancheorganisatie voor risicomanagement in de publieke sector. Die structuur werd destijds ook gekozen voor de Tour de France.

De kosten voor inzet van politie en reiniging vallen onder de post Techniek Veiligheid en Mobiliteit en zijn als zodanig in de begroting opgenomen. De kosten voor openbaar vervoer en het bereikbaar houden van voorzieningen, zoals het ziekenhuis, zijn verwerkt en zijn onderdeel van de totale begroting. De post Overige Kosten is bedoeld voor tegenvallers. Voor de gehele begroting staan alle partners, w.o. het bedrijfsleven, gemeenten en provincies, samen aan de lat. De economische impact is voorzichtig berekend door de Universiteit van Utrecht, zowel wat betreft bezoekers als bestedingsimpact. Voorts licht spreker toe dat de ervaring leert dat private partners pas instappen op het moment dat de overheid daadwerkelijk garanties afgeeft. Dat geldt niet voor de bijdrage die aan het ministerie van VWS is gevraagd. Overigens heeft VWS, nadat de provincie destijds de Tour de France start kreeg, toen € 2,5 miljoen gedoneerd. Het project Vuelta lijkt richting ministerie kansrijk. Het budget voor de top-evenementen van het ministerie van VWS is inmiddels wat verhoogd. Wanneer er onverhoopt toch geen subsidie van het ministerie beschikbaar zou komen, dan wordt het ambitieniveau wat afgeschaald en/of wordt dat bij marktpartijen neergelegd. Wordt er niet voldoende funding bij marktpartijen opgehaald, dan zal afscheid moeten worden genomen van de Vuelta.

Het plan moet rond de zomervakantie geregeld zijn. De gedeputeerde staat op het standpunt dat Utrecht met de Vuelta op een mooie manier op de kaart wordt gezet.

De heer Boswijk vraagt of de provincie eerst met gemeenten gaat onderhandelen over hun bijdrage aan de Vuelta, met de bedoeling de provinciale bijdrage lager te laten uitvallen.

Gedeputeerde Van den Berg acht dat niet onmogelijk, maar vindt dat wel een optimistische gedachte. Daar wordt niet van uitgegaan. De kosten die gemeenten gaan dragen, zijn hun eigen kosten voor veiligheid, routing en afzetting, begeleiding en verwijzing. Daarnaast wordt getracht gemeenten te verleiden om ook financieel bij te dragen aan de Vuelta.

De heer V.d. Dikkenberg hoort dat Utrecht zich internationaal moest gaan positioneren met de Tour de France, maar de Vuelta kan daar weinig aan toevoegen. De Vuelta wordt in minder landen bekeken en uitgezonden. Weet de gedeputeerde dat de Tour niet het gewenste effect voor de provincie Utrecht heeft gehad, als het gaat om toerisme en recreatie? Volgens het CBS blijft Utrecht nog fors achter, zeker met internationale bezoekers, bij andere provincies. De Tour heeft daar geen verandering in aangebracht.

Gedeputeerde Van den Berg vindt het te ver gaan om het internationale toerisme aan de Tour op te hangen. Wel is het zo dat de provincie Utrecht wat toerisme betreft wat achterblijft. Met de toeristi-

sche Agenda wordt getracht internationale toeristen aan te trekken. Als de Vuelta daaraan kan bijdragen, dan moet dat niet worden nagelaten. Richting SGP deelt hij mede dat er op de zondag niet in Utrecht, maar in Brabant zal worden gefietst.

De heer Ijsennagger meent dat politiek bedrijven het verdelen van beperkte financiële middelen betreft. Hij memoreert dat er ook nog kosten van € 84 miljoen voor de Uithoflijn moeten worden gedragen. Nog niet helder is hoe en waar die kosten kunnen worden verhaald. Duidelijk is wel dat het budget voor de Uithoflijn ten koste van andere zaken zal gaan. Als hij prioriteiten moet stellen, dan vindt hij dat hier al de eerste € 2,1 miljoen kan worden terugverdiend, door niet bij te dragen aan de Vuelta.

Mevrouw Vaessen zou het uniek vinden wanneer Utrecht de eerste stad ter wereld zou zijn waar de Giro, de Tour en de Vuelta doorheen zijn gefietst. Zij blijft echter moeite houden met de kostenverdeling tussen de stad en de provincie. De provincie staat relatief zwaar aan de lat maar krijgt daar het minst voor terug. Zij onderschrijft dat er ook nog andere grote projecten moeten worden bekostigd, zoals de Uithoflijn.

De heer Suna meent dat de € 2 miljoen ook kan worden besteed aan projecten die wellicht meer voor de provincie gaan betekenen dan de Vuelta. Hij vraagt zich af of voorliggende statenbrief bedoeld is voor besluitvorming. Komt dat terug naar PS? Hij begrijpt dat het budget nu wordt meegenomen bij de kadernota. Hij vindt dat een onjuiste procedure. De PvdA wil in de PS vergadering over dit onderwerp discussiëren. Overigens lijkt discussie hem in feite niet meer nodig, omdat alle fracties in deze commissie tegenstander van het voorstel zijn. Hij vraagt waarom GS hiermee toch door willen gaan.

Gedeputeerde Van den Berg meent dat de hier gevraagde financiële bijdrage wel in verhouding staat tot hetgeen de Vuelta voor de provincie Utrecht oplevert. Uiteraard kan het bedrag ook worden aangewend om de tekorten in de Uithoflijn tegen te gaan, of voor andere projecten. PS zullen dat moeten gaan afwegen maar PS hebben hem ook verzocht een onderzoek naar de Vuelta te laten uitvoeren teneinde na te gaan of het evenement in Utrecht mogelijk kon worden gemaakt. Hij staat op het standpunt dat de Vuelta een kans is om Utrecht ook internationaal op de kaart te zetten, als wielersstad en als healthy urban living. De grote economische impact moet niet worden onderschat. De Tour de France was amper bekend of de hotels in Amersfoort waren al volgeboekt. Horeca en werkgelegenheid zijn bij dit evenement zeer gebaat. Dat alles moet z.i. ook door PS worden meegewogen. Hij zegt toe dat PS t.z.t. een duidelijk voorstel over de Vuelta zullen ontvangen. Hij hoopt PS dan te kunnen overtuigen van het belang om bij te dragen aan de Vuelta. In die zin onderschrijft hij niet de opmerking van de PvdA dat PS hiermee niet akkoord zouden kunnen gaan. Er wordt nu geen besluit gevraagd, maar in de brief staat "het financiële aspect te betrekken bij de kadernota". Hij komt terug bij PS over het eventueel te alloceren bedrag voor de Vuelta bij de kadernota. Hij hoopt een en ander voor de zomervakantie duidelijk te maken.

De heer Van Essen vindt de gedeputeerde wel erg stellig beweren dat het uit kan en dat de economische effecten van de Vuelta heel positief zullen zijn. Het valt hem juist in de rapportage op dat de opbrengst zoveel minder is dan bij andere grote evenementen. De Vuelta levert € 13,5 miljoen op, maar het kost de gemeenschap bijna € 15 miljoen. GroenLinks vraagt de gedeputeerde hoe dat dan moet worden afgewogen.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat het multiplier effect van de Vuelta op een 7 wordt ingeschat, als het gaat om de economie.

Hij wijst naar de eerste voetbalwedstrijd van het Nederlands vrouwenelftal in het Utrechts stadion. Nooit was vooraf gedacht dat dit zo'n grote impact zou hebben. Wellicht dat daar meer aandacht aan had moeten worden besteed, maar dat is achteraf redenerend. Hij meent dat de Vuelta niet kan worden vergeleken met de Tour de France of de Giro. De Vuelta heeft een eigen karakter en is 1 van de 3 topwielerevenementen in de wereld.

Mevrouw De Haan constateert dat de gedeputeerde de Vuelta met verve verdedigt, terwijl de commissie MME erg kritisch is over dat evenement, op grond van de kerntaken van de provincie en de hoogte van het budget. De ChristenUnie vindt het nog maar de vraag of dit bij de kadernota moet worden ingebracht.

Mevrouw Poppe begrijpt dat PS op voorhand goedkeuring worden gevraagd terwijl men later, bij vaststelling van de kadernota, daar niet meer op kan terugkomen. Hoe zit het met de subsidie van het rijk en wat is de garantie dat de bedrijven gaan bijdragen? Er zijn nog vele onzekerheden. Haar vraag is wat er gaat gebeuren wanneer de Vuelta Utrecht niet zou aandoen.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat PS zelf gaan over de kadernota en over de vraag of er voor de Vuelta een bedrag gealloceerd moet worden. PS zijn altijd verantwoordelijk voor de financiën, die door de provincie worden uitgegeven en hebben altijd budgetrecht. Al eerder gaf hij aan dat subsidie van VWS pas wordt verstrekt, wanneer daadwerkelijk bekend is dat de start naar de stad Utrecht gaat. Rond de zomervakantie wordt bekend of er voldoende geld is, ook van particuliere bedrijven, om de Vuelta te kunnen bekostigen. Komt dat niet rond, dan gaat het evenement in Utrecht niet door.

Mevrouw Poppe vraagt hoe er wordt gehandeld wanneer het bedrijfsleven geld ter beschikking stelt maar de subsidie van VWS niet wordt verstrekt.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat er aan VWS een bijdrage van € 2,5 miljoen wordt gevraagd. Wordt die subsidie niet verstrekt, dan wordt het ambitieniveau van het evenement verlaagd, maar kan het wel doorgaan.

Mevrouw Hoek vindt dit een merkwaardige gang van zaken. Er zijn nog teveel open einden en onzekerheden. Op dit moment kan 50PLUS niet instemmen met een budget voor de Vuelta, ook omdat er nog veel andere zaken zijn die met grote tekorten zitten, zoals de Uithoflijn.

Gedeputeerde Van den Berg was enkele dagen in Parijs en maakte daar de touretappe Parijs-Roubaix mee. Hij heeft daar het enorme enthousiasme van het publiek gezien en zou dat graag ook in Utrecht meemaken, maar dan met de Vuelta.

De voorzitter rondt de bespreking van dit onderwerp af.

3.2 Wijziging 2018 uitvoeringsverordening EBU 2016

Mevrouw Poppe geeft aan dat dit stuk is opgesteld voor de periode 2013-2020. Vrijwel elk jaar wordt er een aanpassing gedaan. Waarom gebeurt dat? De SP wil nu graag een overzicht van wat er is uitgegeven en waaraan, wat er nog is en waarvoor dat is. De SP wil niet wachten tot de najaarsrapportage. Dat duurt te lang en ondermijnt de controlerende taak van PS.

De heer Suna constateert dat het MKB enthousiast is over het MIT maar geen animo heeft voor innovatie advies projecten. Hoe zit dat? Ook zijn de inkomsten en uitgaven onduidelijk. Hij vraagt dienaangaande om meer duidelijkheid.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat de verordening vrijwel jaarlijks moet worden aangepast. Dat komt omdat dit de enige regeling in de provincie is, met een specifieke openingsdatum en einddatum. Deze worden landelijk bepaald, mede door het ministerie van EZ en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Het beleid als zodanig wijzigt niet, zeker het MKB beleid niet. Wel zijn er vragen van MKB Utrecht over innovatie en dat is de reden dat GS stelden dat de verordening wel functioneert, maar niet voor het innovatiedeel. Om die reden heeft er een aanpassing plaatsgevonden.

Terugkomend op de vraag van de SP laat hij weten dat het fonds € 4,1 miljoen bevat. Per jaar wordt er € 2,2 miljoen bijgestort, zodat er nog € 1,9 miljoen over is.

De voorzitter rondt de bespreking van dit onderwerp af.

3.3 Memo GS indicatoren energietransitie

De heer Travaille krijgt met dit memo de indruk alsof de provincie een stap terug wil doen op het gebied van energietransitie, terwijl de provincie al behoorlijk achterloopt. Aangegeven wordt dat de indicator voor het aandeel duurzame energie geschrapt kan worden omdat deze voortkomt uit andere indicatoren, zoals energiebesparing, maar de PvdD is daar geen voorstander van. Men dient direct zicht te houden op de mate waarin duurzame energie wordt gebruikt, zonder dat eerst te moeten omrekenen. In het memo wordt voorgesteld een aantal indicatoren aan te passen, echter, de indicator over energiebesparing zelf ontbreekt. Staat dat niet ter discussie of wordt deze geschrapt?

In het memo wordt aan een onderzoek gerefereerd dat is gedaan naar getalsmatige indicatoren. Er zijn geen goede getalsmatige indicatoren aan te geven, die goed weergeven hoe succesvol het provinciale beleid is. De PvdD wil heel graag dat onderzoek ontvangen en vraagt of dat ook bij andere provincies bekend is.

De PvdD schrok van de conclusie dat de invloed van de provincie op de realisatie van de energiedoelen moeilijk hard te maken is, omdat meerdere partijen aan deze doelen werken. Dat geldt in feite voor alle onderwerpen waar de provincie aan werkt. Voornoemde conclusie is wat de PvdD betreft voorbarig.

In het memo staat ook dat het actueel meten van voortgang moeilijk is, omdat het CBS soms twee jaar nodig heeft voor verwerking van data. Dat probleem heeft zijn partij eind 2016 ook benoemd. Toen werd er een motie ingediend, voorzien van een oplossing, nl. zorgen dat de provincie nauw contact met gemeenten onderhoudt, zodat bekend is wat daar gebeurt, ook wat betreft de opbrengsten voor het komende jaar. De ChristenUnie heeft een motie ingediend die is aangenomen over de rol van de regionale uitvoeringsdiensten op dit gebied. Zij zouden op dit vlak enorm behulpzaam kunnen zijn. Met behulp van gemeenten en regionale uitvoeringsdiensten is er makkelijker en sneller inzicht te verkrijgen in de vraag wat het verwachte resultaat van energietransitie voor de komende periode is. De PvdD vraagt de gedeputeerde deze meetmethode uit te werken met behulp van gemeenten en regionale uitvoeringsdiensten, zodat er op resultaat kan worden gestuurd. Hij vraagt of PS dienaangaande een voorstel tegemoet kunnen zien.

De heer Ubaghs verwijst naar de tabel in het memorandum. Het lijkt alsof er zaken door elkaar zijn gehaald waardoor er een onduidelijk geheel ontstaat. Beter is het "naam indicator" te wijzigen in "doelstelling". De streefwaarde is juist de indicator en dan wordt het effect direct meetbaar. Wanneer de kolommen anders worden benoemd, is er veel onduidelijkheid verdwenen.

De heer Van Essen verwijst naar de indicator broeikas gasuitstoot per provincie. Daar ontbreekt de data. Is er wel voldoende data voor CO2 uitstoot? Kan dat een goed alternatief zijn? GroenLinks sluit zich aan bij de PvdD. Het aandeel hernieuwbare energie is een van de kerndoelstellingen van de energieagenda. Het is erg ongelukkig juist die indicator te schrappen. Moet er toch één worden geschrapt, dan moet de toename worden geschrapt. Die kan de provincie zelf wel uitrekenen, maar andersom is veel lastiger.

Mevrouw De Haan sluit zich aan bij de vragen en opmerkingen van de PvdD en GroenLinks, met name om het aandeel hernieuwbare energie als indicator te handhaven, juist omdat die meetbaar en inzichtelijk is. Inderdaad heeft de provincie met vele partijen te maken als het gaat om de energietransitie, maar dat geldt ook voor het thema luchtkwaliteit, maar daarvoor is juist een hele proactieve agenda opgesteld. De ChristenUnie is wat teleurgesteld over de reactieve, verkleinende rol van de energietransitie, zonder de ambitie die eerder wel aanwezig was bij de energieagenda voor de provincie Utrecht. Zij is blij dat windenergie blijft opgenomen maar nog steeds wordt gewacht op een reactie van GS op de versnellingsagenda windenergie. Zij vraagt of die bij de bespreking van het uitvoeringsprogramma aan de orde zal komen. Klopt de indruk van de ChristenUnie dat er eerder verkleind en versoerd wordt, in plaats van versnelling en een ambitieuze aanpak van het programma?

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat de huidige indicatoren tijdens de BOB energie in nauw overleg met PS zijn vastgesteld. Hij begrijpt dat die indicatoren soms vragen oproepen. Ook hij vindt de huidige indicatoren nogal onbevredigend. Hij heeft in het memo willen aangeven waarom de indicatoren weinig zeggen over het succes van zijn beleid, juist omdat er zoveel spelers en verschillende invloeden zijn. Er is gekozen voor outcome indicatoren en niet voor output indicatoren. Dat maakt beoordeling wat lastig. Deels is de provincie ook afhankelijk van de indicatoren van het rijk omdat het zelf opstellen van een database ca. twee jaar zou gaan kosten. Het is beslist niet de bedoeling de ambities kleiner te maken. Zijn ambitie is dus niet minder geworden, maar wel moet rekening met de realiteit worden gehouden. Wat het rijk betreft, kan hij dat helaas niet veranderen. Regelmatig wordt de kwestie van de indicatoren in IPO verband aan de orde gesteld.

Zijn er uitvoerbare suggesties voor aanpassing van de indicatoren, dan hoort hij dat graag.

Mevrouw Krijgsman verwijst naar onderzoeksvraag 6 van de Rekenkamer. Dat gaat over indicatoren die bij andere provincies worden gebruikt. Zij wil straks goed kijken naar het Rekenkameronderzoek en of er aan de hand daarvan goede indicatoren kunnen worden vastgesteld. Het is haar om het even of de indicatoren nu even worden aangepast of niet. Zij hoopt dat straks duidelijk wordt wat er mogelijk wordt en daar wil zij zich liever op concentreren.

Gedeputeerde Van den Berg vindt het een goed idee om na te gaan hoe de indicatoren in andere provincies zijn geformuleerd. Hij weet dat er in de provincies niet altijd op gelijke wijze wordt gemeten.

Mevrouw Brinksma werkt bij het CBS en zij weet dat het team Energie in gesprek is met de Rekenkamer over de vraag welke indicatoren meer passend zijn bij de provinciale informatiebehoefte. Daar wordt aan gewerkt.

De heer Travaille vraagt wanneer de uitkomsten kunnen worden verwacht. Tot die tijd worden de huidige indicatoren gebruikt. Hij riep al op om nauwer contact met gemeenten te onderhouden en proactiever te zijn en om de regionale uitvoeringsdiensten te benutten zodat duidelijk wordt wat er in gemeenten speelt. Hij blijft van mening dat de provincie wel degelijk invloed kan uitoefenen. Evenals de ChristenUnie is hij op zoek naar het grotere geheel in de energietransitie. Regelmatig worden er snippers aangereikt maar de samenhang is enigszins zoek.

Gedeputeerde Van den Berg zal t.z.t. de uitvoeringsagenda met de commissie bespreken. Daar hoopt hij de windenergieversnelling ook in onder te brengen. Het lijkt hem verstandig de huidige indicatoren voorlopig te handhaven en aansluiting te zoeken bij het CBS wat betreft gegevensverstrekking en bij de resultaten van de Rekenkameronderzoek. Daarnaast zal er bij gemeenten worden aangesloten.

De voorzitter sluit de bespreking van dit agendapunt af.

3.4 Memo GS definitie begrip Duurzaamheid

De heer Hoefnagels begrijpt dat dit memo van GS voortkomt uit een vraag uit de vorige commissievergadering. Het gaat puur om een definitiekwestie, maar toch komt er een brede opwaardering van dit punt door de PvdD. Hij hoopt dat de discussie wel over dit memo gaat.

De heer Travaille las op de agenda het woord 'presentatie'. Wat houdt dat in?

De voorzitter antwoordt dat dit een misverstand is. Er is geen sprake van een presentatie.

De heer Travaille vervolgt dat de definitie van het begrip duurzaamheid goed is, maar de achterliggende vraag is wat PS kunnen verwachten op dit terrein.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat hij de commissie al eerder een memo heeft toegezegd hoe om te gaan met duurzaamheid. Dat memo wordt geagendeerd voor de volgende commissievergadering.

Mevrouw Boelhouwer overhandigt de voorzittershamer aan de heer Janssen.

4. MOBILITEIT

4.1 Stand van zaken grote projecten

Gedeputeerde Straat geeft een update van de grote mobiliteitsprojecten.

Regiotaxi: De nieuwe vervoerder Willem de Koning is van start gegaan in Utrecht en Maarssen. De eerste indrukken zijn goed. Er zijn voldoende voertuigen en chauffeurs en er wordt op tijd gereden. Het is fijn dat men nu met de regiotaxi met een schone lei kan beginnen. Willem de Koning heeft waar mogelijk de chauffeurs van de vorige vervoerder een contract aangeboden. De opleidingen zijn geactualiseerd die chauffeurs verplicht moeten volgen om de dienstregeling goed te kunnen uitvoeren. In het nieuwe contract wordt ook gebruik gemaakt van een aantal elektrische voertuigen. Vanwege de levertijd zullen deze einde van de maand instromen. De provincie blijft de kwaliteit van de regiotaxi scherp monitoren.

Mevrouw d'Hondt heeft eveneens een positieve eerste indruk van de nieuwe regiotaxi. Zij heeft begrepen dat de oude vervoerder inmiddels faillissement heeft aangevraagd en dat de chauffeurs over de maand maart geen salaris krijgen uitbetaald. Wil de gedeputeerde dat uitzoeken en zo nodig maatregelen treffen?

Gedeputeerde Straat merkt op dat het gaat om het faillissement van Personenvervoer Midden Nederland en PMN is één van de BV's van taxi van Rijn en taxi Van de Pol die als onderaannemer gecontracteerd waren door de vier gewesten (dat is de opdrachtnemer die de regiotaxi verzorgde). In de afhandeling van het contract heeft de provincie alleen met DVG te maken. De provincie is geen partij bij de afwikkeling van het faillissement. Hij wil wel kijken wat de mogelijkheden zijn maar wil geen verkeerde verwachtingen wekken.

Mevrouw Hoek sluit zich aan bij de vraag van mevrouw d'Hondt. Zij vraagt wat de oorzaak was van het niet goed functioneren van de voormalige regiotaxi. Lag dat aan het management of aan de uitvoering? Dat is belangrijk te weten omdat oude chauffeurs door de nieuwe regiotaxi worden overgenomen.

Mevrouw Poppe heeft eerder begrepen dat alle chauffeurs zouden worden overgenomen en zij begrijpt nu dat de gedeputeerde dat toch enigszins nuanceert. Hoeveel chauffeurs worden er niet overgenomen en wat is daarvan de oorzaak?

Gedeputeerde Straat laat weten dat hij voornoemde vragen schriftelijk zal beantwoorden. Dergelijke punten kunnen voor de evaluatie van de regiotaxi worden gebruikt. Hij zegt mevrouw d'Hondt toe dat hij in zijn memo ook zal ingaan op de betaling van salarissen aan chauffeurs door de vorige regiotaxi maar ook zal duiden waar de verantwoordelijkheid van de provincie in dit opzicht ligt.

Uithoflijn: Het genomen besluit over de nieuwe planning en het extra budget hebben de beide opdrachtgevers in staat gesteld het werk voortvarend voort te zetten. PS ontvangen in mei de eerste kwartaalrapportage over het werk aan het tramvervoersysteem, waarin alle onderdelen van het project Uithoflijn en de randvoorwaardelijke projecten aan de orde komen. De gedeputeerde zal PS ook de uitkomsten van de second opinion over de opbouw van de kosten (die op verzoek van de gemeenteraad wordt uitgevoerd) in mei doen toekomen. Er liggen nog drie moties van PS: het heropenen van de onderhandelingen, de heroverweging van de Adviesraad Tram en het aansprakelijk stellen van de gemeente Utrecht. Een bestuurlijk gesprek met wethouder van Hooijdonk is eind van de maand gepland over de onderhandeling tussen de stad en de provincie.

Spreker stelt de commissie voor 1 x keer en in samenhang te rapporteren over de uitvoering van voornoemde moties en deze vervolgens met elkaar te bespreken. Hij kan de commissie wel een tussenstand geven maar dan is er sprake van een incompleet beeld. Hij vraagt of de commissie zich in dit voorstel kan vinden.

Meerdere malen is hij afgelopen week aanwezig geweest bij onderdelen van de Uithoflijn. O.a. heeft hij de complexiteit van het Stationsgebied aanschouwd. De traverse in het Stationsgebied is verwijderd zodat de aannemer aan de slag kan gaan met het aanleggen van het laatste deel van het spoor en het onderhouden van de spoorplaat. Naast de schriftelijke rapportages zal hij de commissie steeds bij het agendapunt stand van zaken grote projecten mondeling over de voortgang rapporteren. Bij grote urgentie zal hij de commissie tussentijds per memo informeren.

De heer Van Kranenburg vraagt wanneer de commissie de integrale rapportage van de gedeputeerde kan verwachten.

Mevrouw Hoek vraagt of de gedeputeerde in zijn rapportage ook aandacht wil besteden aan de mogelijkheden voor compensatie van begrote projecten binnen gemeenten die niet uitgevoerd kunnen worden omdat de BRU gelden een andere bestemming hebben gekregen. Wie compenseert gemeenten die reeds initiële kosten voor projecten hebben gemaakt en aanbestedingstrajecten hebben gestart?

De voorzitter stelt voor deze vraag te behandelen bij agendapunt 4.5.

Mevrouw d'Hondt merkt op dat op de termijnagenda voor deze vergadering ook het verbeterplan staat geagendeerd, dit naar aanleiding van het auditrapport dat in november is gemaakt. Komt dat terug in de integrale rapportage van de gedeputeerde?

Gedeputeerde Straat antwoordt dat hij medio mei PS wil informeren over de afwikkeling van de moties en dat kan worden gecombineerd met het verbeterplan. Als nieuwe gedeputeerde kijkt hij daar nu ook kritisch naar. Het lijkt hem goed alle stukken in een keer te bespreken maar dat moet eerst nog worden afgestemd.

De heer Joustra vraagt of de commissie een verslag kan ontvangen van het gesprek dat met de U10 is gevoerd.

Gedeputeerde Straat zegt toe dat de commissie daarover een impressieverslag zal ontvangen.

Mevrouw Hoek vraagt aandacht voor een ander groot project, nl. de stand van zaken van de trajectcontrole (Europees aanbesteed) over de Zuilense Ring

Gedeputeerde Straat zegt toe dat deze vraag schriftelijk zal worden beantwoord.

4.2 Toelichting Randstedelijke Rekenkamer (RRK) op onderzoek Uithoflijn

De voorzitter van de Randstedelijke Rekenkamer (RRK), mevrouw Hoenderdos, memoreert dat PS motie 25 hebben aangenomen om onderzoek door de RRK te laten doen, in overleg met de Rekenkamer gemeente Utrecht, naar de Uithoflijn. De RRK geeft daar graag gehoor aan. Een ervaren team is al bezig met het treffen van voorbereidingen. Zij heeft overleg met de Rekenkamer gemeente Utrecht en zij weet dat die Rekenkamer kwaliteit hoog in het vaandel heeft staan. Hun werkwijze is heel goed vergelijkbaar met die van de RRK. Beiden Rekenkamers kennen een feitelijk wederhoor over het feitencomplex en een bestuurlijk wederhoor, zodat er bestuurlijk kan worden gereageerd op de conclusies en aanbevelingen.

In de motie wordt gevraagd zo mogelijk nog voor de zomer met resultaten te komen. Dat is niet haalbaar, wanneer er een zorgvuldig en kwalitatief onderzoek moet worden uitgevoerd. Ook wordt in de motie verzocht het project zo min mogelijk te belemmeren. Dat is altijd het uitgangspunt van de RRK. Het onderzoek vindt plaats zonder verstoring van de lopende processen. Dat pleit voor een goede voorbereiding, zodat in interviews niet naar de bekende weg wordt gevraagd.

Wat de planning betreft, heeft de RRK het beleid dat vermeden moet worden onderzoeksrapporten te presenteren rond verkiezingstijd. Zij verwacht dat de RRK het onderzoek in november gereed zal hebben en het motto is "Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan." November is

de deadline en de RRK zal zijn uiterste best doen om die deadline te halen. Wel tekent zij daarbij aan dat een zorgvuldig en kwalitatief onderzoek voor snelheid gaan.

Inmiddels heeft zij gesproken met accountant EY en geconstateerd werd dat EY en de RRK twee afzonderlijke onderzoeken gaan uitvoeren. Wel zullen proces en inhoud op elkaar worden afgestemd. De accountant wacht niet op het onderzoek van de RRK en de RRK wacht niet op het onderzoek van EY.

De heer Ijsennagger had begrepen dat er zo mogelijk één rapport zal worden opgesteld door de Rekenkamers van de stad en de provincie. Hoe staat het dan met de onafhankelijkheid, temeer daar het onderzoek zich ook richt op de verschillende verantwoordelijkheden voor de problematiek van de Uithoflijn.

De heer De Brey deelt mede dat de VVD graag vaart achter dit onderzoek wil zetten maar begrijpt dat zorgvuldigheid van groot belang is. Hij vraagt of de RRK met verdubbeling van resources wellicht toch meer vaart kan maken. Hij vraagt de gedeputeerde naar de planning afronding jaarrekening. De VVD wil heel graag de deadline van half juli halen.

Mevrouw d'Hondt memoreert dat er in de gemeenteraad van Utrecht een soort begeleidingscommissie is opgericht. Is dat ook voor het onderzoek van de RRK voorzien? Dat is bv. ook gebeurd voor het onderzoek Dolderseweg.

De heer Van Essen vraagt waar overlap en raakvlakken maar ook de verschillen zitten tussen de onderzoeken van de RRK en van EY. Hoe gaat de afstemming tussen beide onderzoeken plaatsvinden? Voorkomen moet worden dat dezelfde mensen twee keer geïnterviewd worden.

De heer De Droog deelt mede dat D66 zich aansluit bij de vragen van de VVD over de termijn voor de jaarrekening. Het is goed om gepaste afstand te houden tussen de onderzoeken van beide rekenkamers.

Mevrouw Hoenderdos gaat over tot beantwoording van de vragen. De samenwerking met de Rekenkamer gemeente Utrecht ziet juist op een zo efficiënt mogelijk proces, om te voorkomen dat dezelfde personen meerdere keren worden geïnterviewd. De afstemming met de accountant ziet daar ook op toe. Zo mogelijk wordt het feitencomplex gezamenlijk door de Rekenkamers onderzocht met in acht-neming van de verschillende verantwoordelijkheden. De Rekenkamer gemeente Utrecht brengt een rapport uit aan de Utrechtse raad en de RRK brengt een rapport uit aan PS. Dat is vergelijkbaar met de werkwijze van de RRK ten aanzien van provincievergelijkende onderzoeken: iedere provincie ontvangt altijd een eigen rapport omdat het om maatwerk gaat.

Wat betreft de onafhankelijkheid, verwijst zij naar een rapport van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid waarin de onafhankelijkheid van instituten als de Rekenkamer, de Ombudsman en andere grote onderzoekscommissies zijn onderzocht. De RRK gebruikt dat als leidraad om de onafhankelijkheid te waarborgen. Beide rekenkamers die samenwerken zijn uiterst kritisch op elkaar dat de feiten goed worden gewogen.

De heer Ijsennagger vindt een gezamenlijke rapportage door beide rekenkamers toch van een andere orde van grootte, dan de provincievergelijkende onderzoeken. Wordt uitgesloten dat beide rekenkamers met tegengestelde conclusies komen?

Mevrouw Hoenderdos weet dat niet en sluit dat op voorhand niet uit. Het feitencomplex wordt zoveel mogelijk samen onderzocht, maar wanneer deze verschillende wegen oplevert, zullen de wegen zich gaan scheiden. Overigens is de brief waar de heer Ijsennagger naar verwijst, niet van de RRK maar van de Rekenkamer gemeente Utrecht gericht aan de Utrechtse raad.

Meer inzet ten behoeve van het onderzoek levert geen versnelling op. Zij heeft nu een team van vier zeer ervaren onderzoekers vrijgemaakt. Inzet van meer mensen maakt het onderzoek minder efficiënt en vraagt meer coördinatie. De doorlooptijd van het onderzoek is van groot belang en het proces wordt zo efficiënt mogelijk ingericht.

Er is niet overwogen een begeleidingscommissie in te stellen. Dit onderzoek heeft een andere aanvliegroute dan bij de Dolderseweg.

De RRK en de accountants voeren verschillende onderzoeken uit maar zullen wel zorgen voor goede afstemming. Zo wordt gecoördineerd welke mensen er worden geïnterviewd. Voor het overige kan zij nog niet veel mededelen omdat het onderzoek zich in een pril stadium bevindt.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat PS opdrachtgever zijn voor beide onderzoeken, nl. van de RRK en van EY. Beide organisaties onderzoeken het dossier Uithoflijn, met een dubbelheid in de vraagstelling. De RRK heeft een bestuurlijke en een ambtelijke component in de opdracht, terwijl voor de stad Utrecht niet het ambtelijk deel in het onderzoek wordt meegenomen. Ook EY heeft een ambtelijk deel in het onderzoek. Om te vermijden dat vanaf twee kanten dezelfde personen worden bevroegd, stelt zij voor om het ambtelijk deel van het onderzoek van de accountant en de RRK tot één onderzoek te combineren. Dat kan dan worden gebruikt ten behoeve van de vraagstelling van de accountant en van de RRK voor het ambtelijk deel van het onderzoek. Zo wordt een dubbele benadering van personen voorkomen en kan er worden versneld.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft inmiddels laten weten eraan te hechten dat de jaarrekening van de provincie Utrecht in oktober ter goedkeuring wordt voorgelegd. Voornoemde gecombineerde aanpak kan ook behulpzaam zijn met enkelvoudigheid in de conclusies. Zij legt dit aan de commissie voor met daarbij de aantekening dat zij dit nog niet heeft besproken met mevrouw Henderdos.

De heer De Brey begrijpt dat er in PS van april een nader besluit moeten worden genomen over het samenvoegen van delen van beide onderzoeken. Hoe kan dat goed worden vormgegeven?

Mevrouw d'Hondt vraagt zich af of het wel handig is het ambtelijk deel van het onderzoek aan een extern bureau uit te besteden. De RRK heeft via de Provinciewet bevoegdheden en meer toegang tot ambtelijke stukken dan een extern bureau. Haar voorkeur is om het gehele onderzoek van de RRK bij de RRK te laten.

De heer Van Essen deelt mede dat GroenLinks er aan hecht dat de jaarrekening in oktober bij het ministerie wordt ingediend. Het goed afstemmen van beide onderzoeken is cruciaal maar onafhankelijkheid is geboden. Het is aan GS, de RRK, de gemeentelijke Rekenkamer en EY om dit zorgvuldig op te pakken.

De heer Van Kranenburg deelt mede dat de ChristenUnie wat minder hecht aan spoed maar meer aan een zorgvuldig en gedegen onderzoek. Hij laat dat graag aan de RRK over. Zo nodig moet de jaarrekening maar wat later bij het ministerie worden ingediend.

De heer Mourik-Geluk merkt op dat de accountant moet beoordelen of de Klokkeluidersprocedure goed is gevolgd, waarom de melding niet op tijd is geweest e.d. Dat lijkt een veel beperkter onderzoek dan dat van de RRK. Waarom wenst de accountant het RRK onderzoek af te wachten? Hij gaat ervan uit dat een accountant toch sneller kan werken. Het CDA vraagt zich af hoe een en ander kan worden versneld.

De heer V.d. Dikkenberg sluit zich daarbij aan. Z.i. hebben beiden onderzoeken een wat andere scope terwijl de verantwoordelijkheden en de status van de onderzoeken ook anders zijn. Al eerder heeft hij gememoreerd dat de ingreep van de provincie Utrecht in de gemeente Utrechtse heuvelrug destijds weldadig aanvoelde. Wellicht kan dat hier ook het geval zijn.

Mevrouw Poppe sluit zich aan bij de woorden van de ChristenUnie. Een goed en gedegen onderzoek is beter dan spoed.

De heer De Droog vraagt of de accountant in staat is het onderzoek te versnellen, wanneer samen met de RRK wordt opgetrokken. D66 vraagt hoe partijen de kwaliteit van het eigen onderzoek bij een samenwerking denken te borgen. Ook vraagt hij hoe de accountant zich richting gemeente Utrecht opstelt. Voor de provincie gaat de afgifte van de accountantsverklaring niet zonder moeite. Hoe ligt dat in de gemeente Utrecht?

Mevrouw Hoenderdos heeft al aangegeven zich in te spannen om vaart in het onderzoek te houden. Samenwerking met een andere onderzoeker, wie dan ook, maakt het proces ingewikkelder. Zowel de RRK als de accountant moeten nog hun scope en afbakening van het onderzoek bepalen. De achtergrond van beide onderzoeken is duidelijk verschillend. De accountant zet in op het afgeven van een goedkeurende verklaring en zal daardoor wellicht andere vragen stellen dan de RRK die vragen gaat stellen over bestuurlijke en ambtelijke aansturing. Ondanks die waarschijnlijk verschillende vraagstellingen wil zij het proces optimaal gaan afstemmen met de accountant. Met een vergelijkbare vraagstelling kunnen RRK en accountant samen optrekken.

Gedeputeerde Pennarts heeft niet de bedoeling om het complete RRK onderzoek te koppelen, maar slechts dat aspect van het onderzoek dat overeenkomt met het ambtelijk deel van het EY onderzoek. Het gaat haar niet zozeer om tijdwinst maar vooral om het voorkomen van doublures. Ook zij vindt dat zorgvuldigheid belangrijker is dan een snelle stap naar voren. Echter, in de beeldvorming en in het omgaan met twee verschillende onderzoeken kan het tot veel verwarring leiden wanneer zich toch verschillen voordoen. Het is de moeite waard te onderzoeken of er tussen beide partijen overeenstemming te vinden is. Als het gaat om de onafhankelijkheid van de RRK ten opzichte van een ander onderzoeksbureau, waar de PvdA naar vroeg, dan kan zij dat niet beantwoorden. Dat moet worden onderzocht. Wel is in beide onderzoeken van belang dat PS daarin goed gepositioneerd moeten worden. Op dat punt valt er ook een samenwerking te organiseren naar de twee onderzoeken toe. Zij wil toch dit gesprek voortzetten, omdat GS de insteek heeft zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken in de onderzoeken van EY en de RRK. Ook hangt dat af van de scope van het onderzoek van EY. Dat is er nog niet omdat het feitenrelaas nog niet beschikbaar is.

D66 vroeg hoe de accountant hier zelf over denkt. Nagevraagd is of de accountant bereid is tussen een combinatie van de twee onderzoeken. Zij zien daar wel mogelijkheden in mits de rol van PS daarin goed is gewaarborgd. Spreekster weet niet hoe de accountant zich een oordeel vormt over het Uithofdossier in de gemeente Utrecht.

Mevrouw d'Hondt begrijpt dat de accountant inmiddels van mening is gewijzigd. In de FAC zei de accountant eerst het onderzoek van de RRK te willen afwachten alvorens de jaarrekening te kunnen goedkeuren.

Gedeputeerde Pennarts beaamt dit. De indruk was dat EY in eerste instantie het RRK onderzoek wilde afwachten maar op dat moment was er nog niet met het ministerie van Binnenlandse Zaken gesproken. Dat gesprek vond later plaats en toen kwam de maand oktober prominent in de tijdsplanning naar voren. Het RRK onderzoek rust op twee pijlers en heeft een doublure met het onderzoek van EY. Gezocht werd naar een efficiëntere manier waardoor recht wordt gedaan aan de opdracht aan de RRK en recht wordt gedaan aan de onderzoeksopdracht van de accountant ten aanzien van de jaarrekening. Met de accountant is die optie afgestemd. Zij wil niet los van PS afspraken met de RRK maken en om die reden wilde zij eerst met de commissie bespreken welke ruimte GS daarin krijgen. Zij proeft wel ruimte om te verkennen of er een doublure te vinden is, maar ook de RRK en EY moeten daar dan wel mee instemmen. Beiden hebben een autonome opdracht en daar kunnen GS niet in sturen.

De heer Van Kranenburg sluit zich niet aan bij de conclusie van de gedeputeerde dat er ruimte is voor versnelling van onderzoeken door gezamenlijk op te trekken.

Mevrouw Schneiders kan die conclusie zo ook niet trekken. Het gescheiden houden van beide onderzoeken lijkt haar voor de onafhankelijkheid gewenst. Zij heeft de indruk dat het proces veel tijd gaat

kosten, ook van de belangrijke spelers van de Uithoflijn. Is het wel realistisch te stellen dat dit onderzoek geen vertraging in het proces teweeg zal brengen, daar betrokkenen te maken krijgen met verschillende onderzoeken van de provincie en de stad?

Gedeputeerde Pennarts geeft aan dat haar insteek niet primair is het behalen van tijdswinst, maar het voorkomen van doublures in de vraagstelling van de onderzoeken waarbij dezelfde personen worden benaderd met dezelfde soort vragen. GS vinden dat het echt overweging verdient dat zo goed mogelijk te doen. Wanneer er in de twee onderzoeken afwijkende conclusies worden getrokken, dan heeft dat een bepaald effect en het zou goed zijn dat te voorkomen. Zij vraagt van deze commissie geen besluit maar legt voor of GS deze optie kunnen gaan onderzoeken. Natuurlijk komt zij bij PS terug met de nadere uitwerking van het onderzoek.

Mevrouw Hoenderdos vindt het eveneens belangrijk doublures te voorkomen in het interviewen van personen. Dat zal zij zoveel mogelijk afstemmen met EY en de gemeentelijke Rekenkamer. Dat komt de duidelijkheid en de kwaliteit ten goede. Wat betreft de werkwijze van de RRK licht zij toe dat de medewerkers gewend zijn grote stapels documenten te verwerken. Dat is het startpunt. Opvallende zaken of witte vlekken in de documenten leiden tot interviews. De geïnterviewde wordt gevraagd het gespreksverslag te accorderen en daar stopt het dan. Vervolgens wordt er een integraal rapport opgesteld, de nota van bevindingen, en deze wordt via de provinciesecretaris teruggesteld voor feitelijk wederhoor. Op die manier wordt getracht de hoofdrolspelers van de Uithoflijn zo min mogelijk te belasten.

De voorzitter rondt het gesprek over dit agendapunt af. Hij dankt mevrouw Hoenderdos voor haar komst en toelichting.

4.3 Ingezonden brief OV Utrecht

4.4 Ingezonden brief inzake alternatieven Uithoflijn Provincie Utrecht

Mevrouw Poppe merkt op dat er in deze brief (agendapunt 4.3) voorstellen worden gedaan over alternatieven die de problemen kunnen gaan oplossen, totdat de tram gaat rijden. Dat geldt ook voor de ingezonden brief over alternatieven Uithoflijn (agendapunt 4.4). Zij vraagt of GS deze ideeën meenemen in de oplossing. Zo ja, wat? Zo nee, waarom niet?

Gedeputeerde Straat wil deze vragen graag beantwoorden in combinatie met de behandeling van agendapunt 4.4. Aldus wordt besloten.

De heer Van Kranenburg memoreert dat PS hedenochtend een spoedbrief ontvingen van GS, die in belangrijke mate tegemoet komt aan de informatiewens van de ChristenUnie. Hij maakt daaruit op dat er kennis is genomen van de brieven en dat daar de haalbare oplossingen uit worden gebruikt. Heeft hij dat juist?

De heer Van Essen sluit zich daarbij aan. Het viel hem op dat er in de ROCOV brief ook andere opties worden genoemd, met name gerelateerd aan de NS, die in de brief van GS niet worden genoemd. Hij wil graag weten waarom de opties die door ROCOV worden genoemd, al dan niet worden overgenomen.

Mevrouw Schneiders sluit zich aan bij voorgaande sprekers. Zij kan zich in grote lijnen in de brief vinden maar wel mist zij de innovatieve start up oplossingen, waar eerder sprake van was. Wordt dat nog meegenomen in de samenwerking met de gemeente en de ROCOV?

Gedeputeerde Straat licht toe dat de ingezonden brief OV, die op verzoek van de SP is geagendeerd, vragen behandelt die ook in de brief van de ROCOV aan de orde komen. Het is relevant om naar die suggesties te kijken. Uit de brief van GS aan de ROCOV komt naar voren dat GS hiermee inmiddels aan de slag zijn gegaan.

GS hebben toegezegd samen met de gemeente Utrecht invulling te geven aan het zoeken naar oplossingen voor de komende periode. Alle partijen worden daarbij betrokken, zoals de vervoerders, USP partners, buurgemeenten, RWS, ROCOV en vertegenwoordigers van de OV reizigers. In de komende tijd moet heel goed worden opgelet welke interessante suggesties er nog zijn. Mochten er in de markt of via startups nog goede ideeën langskomen, dan mag dat niet worden gemist. Kijkend naar de brief van ROCOV worden er drie categorieën van maatregelen voorgesteld: extra treinstops in de regio, extra spitsbusdiensten en overige maatregelen, zoals betere benutting en OV alternatieven. Met de USP partners wordt naar de tweede en de derde categorie gekeken. Hij kan nog niet precies zeggen om welke maatregelen het gaat. Dat wordt in het overleg nader uitgewerkt. Helder moet zijn dat niet alle aanbevelingen kunnen worden overgenomen, zoals de aanbeveling van ROCOV om zeven nieuwe buslijnen te laten rijden, naast het versterken van diverse andere lijnen. In het USP wordt het de komende tijd erg druk met bussen en trams die worden getest. De vraag is voorts of het wel de moeite waard is een bus toe te voegen, gelet op de aanlooptijd die nodig is om succesvol te zijn. Alle alternatieven zullen worden nagelopen en gewogen. De infrastructurele capaciteit is niet ongelimiteerd. De eerste categorie, extra treinstops, heeft direct impact op de NS dienstregeling en op de Prorail roosters. Op korte termijn is die maatregel niet realistisch. Wel wordt ingezet op betere informatievoorziening voor reizigers over vervoersalternatieven van en naar de Uithof.

Terugkomend op de vraag van de SP, waarom dit knelpunt met meerwerk kan worden opgelost en de problemen in Leusden niet, meldt spreker dat de meerwerkconstructie hier niet relevant is omdat er wat betreft de Uithoflijn sprake is van acuut en gedragen vervoerproblemen. Provincie, gemeente, partners en vervoerders moeten hun uiterste best doen daarvoor een oplossing vinden. De problemen in Leusden vindt hij van een andere orde van grootte.

De heer Joustra mist in het overleg met partijen de Hogeschool Utrecht en de Rijksuniversiteit Utrecht, terwijl spreiding van lesuren veel problemen kan oplossen. Deze twee organisaties, die ieder een miljard euro aan belastinggeld per jaar kosten, veroorzaken veel vervoersproblemen. Voor een student is het niet erg om pas om 9.30 uur te beginnen. Waarom wordt niet nagedacht over een verdeling in tijd? Dat is veel eenvoudiger dan het inzetten van extra bussen, lijnen, treinen e.d. De piekbelasting in het OV wordt vooral door universiteit en hogeschool veroorzaakt en niet door het ziekenhuis. Nog eenvoudiger zou het zijn wanneer studies zich in locaties dichtbij het CS bevinden, zodat studenten daar heen kunnen lopen.

Gedeputeerde Straat vergat te vermelden dat er wel degelijk afstemming plaatsvindt met HU en de RUU. De suggestie van de heer Joustra wordt meegenomen maar ook de universiteit en de hogeschool hebben roosters. Het is niet gemakkelijk om alles maar op te schuiven, al onderkent iedereen dat de druk vermindert wanneer de aanvangstijden in het USP fluctueren. Echter, in alle modellen blijft er sprake van een piekbelasting. In feite zijn alle alternatieven nodig, aanpassing van roosters, extra busdiensten, betere bezetting e.d. en dan nog blijft het druk.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

4.5 Memo GS RUVV overzicht

Mevrouw d'Hondt geeft in verband met haar spreektijd het woord aan GroenLinks en de SP.

De heer Van Essen is van mening dat het dekkingsvoorstel voor de meerkosten Uithoflijn niet eenzijdig ten koste mogen gaan van de verkeersveiligheid en de fietsprojecten. Eerder heeft GroenLinks zijn zorg daarover uitgesproken maar dat werd gevolgd door toezeggingen van GS. De gemeenten kunnen een beroep kunnen doen op het actieplan fiets en veiligheid. Hij dankt voor de uitgebreide en volledige informatie die is ontvangen. Hij stelt de volgende vragen:

- Kunnen de fietsprojecten automatisch een beroep doen op het actieplan fiets en veiligheid? Liggen daarvoor inmiddels aanvragen van gemeenten? Dat geldt ook voor de verkeersveiligheidsprojecten, ook daarvoor is het actieplan fiets en veiligheid bedoeld.

- Wanneer er onvoldoende middelen zijn in het actieplan fiets en veiligheid, dan komt er bij de kadernota een voorstel om dat te repareren, zo heeft hij eerder begrepen. Is daar al zicht op?
- Opvallend is dat een paar OV projecten in enkele gemeenten buiten de boot vallen. Hij heeft vernomen dat er wat verschil van inzicht bestaat tussen de provincie en gemeenten over de status waarin een project zich moet bevinden, wil het sowieso financiering kunnen krijgen. Hij heeft begrepen dat de gemeenten Zeist en De Bilt als woordvoerder namens de U10 optreden. Is dat juist? Graag hoort hij of er overeenstemming is met de betreffende gemeenten over hoe de bestuurlijke afspraken moeten worden geïnterpreteerd.

Mevrouw Poppe constateert dat het budget Lokaal maatwerk 2018 en 2019, plus het niet gebruikte deel 2017, uitkomt op € 16,3 miljoen en niet op € 14 miljoen. Hoe zit dat? Wordt dit van de U10 geleend (wat wel zo netjes zou zijn) en zo ja, wanneer is dit geld dan weer voor de U10 beschikbaar? De SP zou graag zien dat GS deze gelden ergens anders vandaan proberen te halen.

Mevrouw Hoek verwijst naar haar eerdere vraag die grotendeels overeenkomt met vragen van GroenLinks. 50PLUS is van mening dat gemeenten, die reeds kosten hebben gemaakt, gecompenseerd moeten worden. Zij kondigt aan dat 50PLUS hierover wederom een motie zal indienen. Zij hoopt dat de motie breed gedragen wordt.

De heer Van Kranenburg vraagt mevrouw Hoek of de provincie de kosten van projecten, die niet doorgaan, moet compenseren of moeten de fietsprojecten doorgaan?

Mevrouw Hoek antwoordt dat 50PLUS heel graag wil dat de fietsprojecten doorgaan. Een deel daarvan hoort bij een regionaal fietsnetwerk en dat is een goede zaak. Daarnaast zijn er ook lokale projecten in gemeenten die voor veiligheid erg belangrijk zijn.

De heer Van Kranenburg vraagt of het dan niet veel beter is iets te regelen om de fietsprojecten te laten doorgaan, in plaats van gemeenten te compenseren voor kosten die ze voor projecten hebben gemaakt, die misschien niet doorgaan.

Mevrouw Hoek nodigt de fracties uit de motie van 50PLUS aan te vullen en te verbeteren, zodat deze breed gedragen wordt.

Mevrouw Schneiders meent dat nu reeds de vierde keer over dit onderwerp wordt gesproken en dat de fracties het wel met elkaar eens zijn. Zij had de indruk dat deze kwestie verder bij de kadernota zou worden besproken. In dat kader is PS reeds een voorstel van GS toegezegd.

De heer Van Kranenburg leest berichten in de media dat gemeenten ongerust zijn dat fietspaden er wellicht niet gaan komen. Het is de moeite waard dat er op dat punt duidelijkheid gaat komen.

Mevrouw Schneiders onderschrijft dat laatste, maar gaat ervan uit dat hierover bij de kadernota zal worden gesproken.

De heer Van Kranenburg memoreert dat GS de opdracht kreeg om met gemeenten in gesprek te gaan. Hij vraagt of de gesprekken reeds gevoerd zijn en wat de stand van zaken is.

De heer V.d. Dikkenberg is blij met de bestuurlijk consistente lijn van GS. Met verschillende partijen zijn afspraken gemaakt: wanneer er teveel geld aan de tramlijn moet worden uitgegeven, dan zullen de BRU gelden daarvoor kunnen worden ingezet. Gemeenten hebben de huid kennelijk eerder verkocht dan dat de beer geschoten is. Dat is een vervelende boodschap. Misschien moeten projecten opnieuw worden ingepland. Hij wijst erop dat gemeenten wel hun handtekening hebben gezet onder het samenwerkingscontract tussen BRU en provincie. Hij zou dan ook niet weten waarom de provincie opnieuw een financieel gat zou moeten gaan vullen. De provincie heeft een eigen programma uit te voeren.

De heer Joustra sluit zich aan bij de inbreng van de SGP. Hij wil de woorden van D66 nuanceren: er werd niet namens alle fracties gesproken. De stad heeft veroorzaakt dat er een grote rekening bij de provincie wordt neergelegd. Destijds is afgesproken dat dergelijke kosten uit het BRU hek worden betaald. De gemeenten hebben voor die afspraken getekend. Mocht er geld over zijn, dan is dat geld

voor die gemeenten, maar de schuld is ook alleen voor die gemeenten. Mensen in Veenendaal, in Montfoort of Amersfoort mogen geen nadeel ondervinden door de schade op de Uithoflijn. De in deze gemaakte afspraken moeten worden nagekomen.

De heer Ijsennagger sluit zich geheel aan bij de woorden van de heren Joustra en V.d. Dikkenberg. Hij wijst erop dat de 10 gemeenten voor de € 84 miljoen hadden moeten opdraaien, wanneer de BRU niet bij de provincie was ondergebracht. Het gaat om 10 gemeenten die zich voor het karretje van de stad Utrecht hebben laten spannen om de schuld in de schoenen van de provincie Utrecht te schuiven. Als er al geld door de provincie zou moeten worden uitgekeerd, dan is hij voorstander voor het toepassen van een strafkorting van 24% op de uitkering aan de gemeenten. De gemeenten moeten de € 14 miljoen bij de stad en niet bij de provincie ophalen.

Mevrouw Hoek vraagt zich af waarom de PVV de motie van 50PLUS niet heeft gesteund.

Mevrouw Schneiders is blij met de nuances die worden aangebracht. Zij wilde niet suggereren dat fracties het altijd maar met elkaar eens zijn.

De heer Van Essen wijst erop dat er bij gemeenten veel onrust over deze kwestie bestaat. Destijds is besloten dat zij een beroep kunnen doen op het actieplan fiets en veiligheid. GroenLinks vraagt hoe dat zit en pleit voor bestuurlijke betrouwbaarheid. Dat geldt ook voor de afspraken met de U10 en met de BRU. Afspraken worden verschillend geïnterpreteerd maar hij stelt voor zich te baseren op het advies van de externe adviseur.

Gedeputeerde Straat onderschrijft dat de gehele financiële tegenvaller van de Uithoflijn geheel voor rekening van de BRU was gekomen, wanneer de BRU nog had bestaan. Dan ging het niet over € 14 miljoen maar over € 84 miljoen. In alle gesprekken met gemeenten gaat het over de problematiek Uithoflijn. PS hebben inmiddels een duidelijk besluit genomen over een dekkingsvoorstel voor de € 84 miljoen waar de € 14 miljoen van gemeenten in zit. Dit is het vertrekpunt voor de rest van het proces en staat wat hem betreft niet meer ter discussie. Volgens hem is het niet nodig de € 14 miljoen nu ineens te compenseren. Gemeenten hebben voorbereidingen voor projecten getroffen, maar het ene is veel concreter dan het ander, soms zijn projecten zelfs al uitgevoerd. Dat betekent in dat geval dat er subsidie wordt aangevraagd voor een project dat reeds gerealiseerd is. De lijst van € 14 miljoen van gemeenten bevat derhalve een zeer grote diversiteit aan projecten. Afgesproken is dat de U10 een definitieve lijst met knelpunten zal inleveren. Vervolgens zal worden nagegaan of er nog in dit jaar een oplossing mogelijk is. Misschien vraagt dat iets voor de kadernota 2018.

Straks, als het BRU hek weg is, komt er een integratie van de beleidskaders tussen de oude BRU en de rest van de provincie Utrecht en dan geldt het motto "Gelijke monniken, gelijke kappen".

De provincie is nu met de U10 in gesprek om na te gaan waar de nood het hoogst is, wat betreft lopende projecten voor dit jaar. Per 1 januari vallen projecten binnen het mobiliteitsprogramma en dus ook binnen het realisatieplan fiets, en kunnen er in dat kader afspraken over de financiering van de uitvoeringsprogramma's worden gemaakt. Overigens heeft hij begrip voor de teleurstelling van gemeenten wanneer projecten niet kunnen doorgaan, maar toch meent hij dat het probleem overzichtelijk is. T.z.t. zullen PS hierover een voorstel ontvangen en dat zal bij de kadernota worden besproken.

De heer Van Essen memoreert dat ook is besloten dat het actieplan fiets en veiligheid (de cofinancieringsregeling van de provincie) toegankelijk zou worden voor de U10 gemeenten. Is dat bij de gemeenten bekend? Wat is de stand van zaken?

De heer Ijsennagger komt terug op de data. Het BRU hek loopt door tot eind 2019. Was de optie dat de U10 gemeenten in 2019 zowel van het BRU hek zouden profiteren én van het mobiliteitsprogramma van de provincie, dus dubbel op?

De heer Van Kranenburg vraagt wanneer de U10 gemeenten hun knelpuntenprojectenlijst bij de provincie moeten inleveren.

Gedeputeerde Straat antwoordt dat het er om gaat dat gemeenten gebruik kunnen maken van het actieplan fiets. Dat gaat volgend jaar in. De vraag is of er al in 2018 een oplossing voor knellende problemen moet worden gevonden. In principe is daar geen rekening mee gehouden. De omvang van de problemen is nu nog niet inzichtelijk.

De heer Van Essen meent dat reeds besloten is het actieplan fiets en veiligheid vanaf nu open te stellen of komt dat op een later datum?

Gedeputeerde Straat zegt toe dat hij deze vraag schriftelijk zal afdoen. Ook zal hij schriftelijk terugkomen op de vraag van de heer IJssennagger over de looptijd van het BRU hek.

Op de vraag van de heer Van Kranenburg antwoordt de gedeputeerde dat een en ander bij de kadernota zal moeten worden besproken: daar moeten PS de afweging maken. Eerst moet de U10 de problemen inventariseren en aan de provincie doorgeven.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

4.6 Statenvoorstel beleidsaudit Financiën Mobiliteitsprogramma's

De heer Langelaar (onafhankelijk voorzitter van deze Auditcommissie) presenteert dit rapport en licht dit eerst in het kort toe. Hij legt uit dat een audit een ander karakter heeft dan een onderzoek. Een audit geeft uitsluitend feiten weer. De titel van het auditrapport, dat op verzoek van PS zelf tot stand is gekomen, is "ambities en uitvoering in balans?". Niet de auditcommissie moet tot een conclusie komen, maar moet materiaal aanreiken op grond waarvan PS conclusies kunnen trekken. In deze auditcommissie hebben ook enkele PS-leden geparticipeerd. De heer De Droog zal inhoudelijke vragen van commissieleden over deze beleidsaudit beantwoorden.

De heer Langelaar heeft geconstateerd dat er op het terrein van de informatievoorziening tussen GS en PS wat hiaten waren. Uit interviews bleek dat de provincie op de goede weg is, als het gaat om de sturing van het proces, echter, er zijn nog wel stappen te zetten.

De neiging bestaat wel eens om het college van GS de maat te nemen. Hij adviseert PS echter zelf de eigen kaderstellende en controlerende rol onder de loep te gaan nemen. PS hebben voldoende instrumenten voorhanden om daar een bijdrage aan te leveren. De indruk bestaat dat PS – het besluitvormende orgaan in de provincie – op dit onderdeel meer volgend dan sturend zijn geweest. Toch is hij niet somber. Door het uitvoeren van deze audit is er een leerproces gaande en krijgen PS steeds meer inzicht in mogelijke verbeteringen in hun eigen functioneren, bv. dat PS zich niet moeten neerleggen bij onduidelijkheden over Mobiliteit. Doen zich toch onduidelijkheden voor, dan kunnen PS dat zelf ook gaan uitdiepen.

Voorts geeft hij PS mee extra aandacht te besteden aan het bestuurlijk/ambtelijk samenspel, dat wil zeggen vanuit de rol van PS naar GS en de ambtelijke organisatie. Hij adviseert PS bij de invulling daarvan vooral oog te hebben voor het borgen van checks en balances.

Voorts dankt hij de leden van deze auditcommissie voor hun inzet en bijdrage ten behoeve van de tot standkoming van deze rapportage. Ook bedankt hij de ambtelijke ondersteuning. Het is hem gebleken dat er in deze organisatie voldoende kennis en kunde in huis is, maar dat moet wel van bovenaf duidelijk worden gestuurd.

De voorzitter dankt de heer Langelaar voor zijn rol in deze beleidsauditcommissie. Hij geeft de commissie gelegenheid vragen te stellen over het rapport.

Op een vraag van mevrouw d'Hondt verduidelijkt de heer De Droog dat hij inhoudelijke vragen zal beantwoorden als vertegenwoordiger van de PS-leden in de auditcommissie. Daarna kunnen er vragen aan het college van GS worden gesteld.

De heer Mourik-Geluk verwijst naar aanbeveling 16: "Overweeg GS te verzoeken te onderzoeken wat de voor- en nadelen zijn om de taak op het terrein van het OV intern te verzelfstandigen en GS te ver-

zoeken een apart programma in de begroting op te nemen." Hij vraagt dienaangaande om een verduidelijking.

De heer V.d. Dikkenberg constateert dat er tot nog toe vooral op hoofdlijnen werd gestuurd. Nu gaat de situatie ontstaan dat PS – volgens de voorgestelde werkwijze - veel meer informatie gaan vragen om zo meer inzicht te verkrijgen. Is de kans groot dat dit gaat leiden tot langere debatten op "stoepniveauniveau"? Voorkomen moet worden dat PS zich met detailzaken gaan bezighouden, immers, PS moeten op hoofdlijnen blijven sturen. Als voorbeeld noemt hij een eerder agendapunt: worden afspraken over projectbudgetten opnieuw ter discussie gesteld, wanneer financiële dekking richting gemeenten weg zou vallen?

De heer Travaille leest op pag. 26 "Complicerende factor hierbij is dat de portefeuillehouder Mobiliteit tevens belast is met de portefeuille Financiën en bedrijfsvoering (P&O) waardoor beperkt sprake is van bestuurlijke checks en balances." De PvdD vraagt of dit wellicht gevolgd moet worden door de aanbeveling de portefeuille te splitsen. Het rapport bevat veel "open deuren" die op vele dossiers breed van toepassing zijn. Zijn vraag is hoe PS hiervan in de breedte kunnen leren en niet alleen op het vlak van Mobiliteit.

Mevrouw De Haan memoreert dat de ChristenUnie zijn kaderstellende en controlerende rol altijd serieus heeft genomen. Haar fractie, maar ook andere fracties, hebben in de afgelopen jaren hard geroepen om verbetervoorstellen maar daar werd altijd sussend op gereageerd. Dit rapport bevestigt het beeld dat de zorg en onrust van PS wel degelijk gegrond zijn geweest, nu gesteld wordt dat PS onvoldoende in staat zijn gesteld hun werk goed te doen. Zij dankt voor de rapportage die concreet zicht geeft op de budgetten.

In het rapport staan schokkende zaken. De ChristenUnie vraagt zich af tot welke hoogte PS autorisatie krijgen over budgetten. Wellicht is het wenselijk het programma Mobiliteit op te knippen in subprogramma's en deelbudgetten.

Dit rapport is geen eindpunt maar een startpunt. Zij vraagt hoe PS kunnen gaan monitoren hoe GS de aanbevelingen gaan implementeren. Zij vraagt GS hoe er gerapporteerd gaat worden over de verbetervoorstellen (voortgang en evaluatie). Wat de ChristenUnie betreft mag dat eens per drie maanden. Het rapport lezend, is haar vraag hoe het toch zo ver heeft kunnen komen. Zijn externe factoren (Randstedelijke Rekenkamer, beleidsaudit, werkgroep Duisenberg) nodig om zaken op orde te krijgen in de organisatie? Eigenlijk is dat niet wenselijk. In de verbetervoorstellen ziet zij meer menskracht bij Financiën, maar zij leest niet dat de afdeling Concerncontrol wordt uitgebreid, terwijl dat wel een aanbeveling is.

Geconstateerd wordt dat GS de verbetervoorstellen zoveel willen mogelijk overnemen. Dat is goed maar de vraag is wel hoe het staat met het zelfreflecterend vermogen van de organisatie.

De heer Ijsennagger memoreert dat met de desbetreffende motie het college van GS toch wel de maat werd genomen, daar sprak wantrouwen uit jegens de uitvoerder. PS kunnen goed gebruik maken van het feit dat zich in het college van GS zeer onlangs een wisseling heeft voorgedaan. Hij hoopt dat de nieuwe gedeputeerde dit rapport met beide handen aangrijpt om uit te voeren.

In aanbeveling 6 staat dat het niveau van de autorisatiefunctie bij de jaarlijkse begroting gedifferentieerd zou moeten worden. Dat zou inhouden dat er meerdere programma's moeten komen. De inbreng van mevrouw De Haan zojuist zou hij willen vertalen in het onderbrengen van de Mobiliteitsfunctie in meerdere programma's, bv. OV, fiets e.d. Dat biedt meer duidelijkheid. Wellicht kan dat ook aanleiding zijn andere programma's, niet zijnde de mobiliteitsprogramma's, onder de loep te nemen en te onderzoeken of ook daarin knippen moeten worden gemaakt. Formeel worden GS geautoriseerd voor 7 programma's. Tijdens de begrotingsbehandeling worden er derhalve 7 bedragen vastgesteld en PS kunnen uitsluitend controle op die totaalbedragen uitoefenen. Dat is te beperkt.

De PVV pleit er dan ook voor om de begroting in meer deelprogramma's op te splitsen.

De heer De Brey was lid van de auditcommissie en heeft de samenwerking als plezierig ervaren. Hij geeft aan dat ook de commissie af en toe schrok van hetgeen men tegen kwam. Zo dateerde de financiële verordening uit 2004. Ook hij vindt dat PS zichzelf een spiegel moeten voorhouden hoe het zo ver heeft kunnen komen. Er zijn provincies die veel verder zijn dan de provincie Utrecht in dit opzicht. PS moeten verbeterpunten oppakken, zoals de financiële verordening. Hoe kunnen GS en PS daarin gezamenlijk optrekken?

Vorige week is de Financiële Audit Commissie van start gegaan en het voorstel is een aparte commissiegriffier aan te stellen. Wellicht kan deze commissiegriffier worden gekoppeld aan de controller aan GS kant.

De heer De Droog gaat over tot beantwoording van de vragen. Hij licht de plezierige en leerzame samenwerking in deze auditcommissie toe. In het rapport staan inderdaad kritische noten. GS krijgen deze mee om verder uit te werken. Terugkomend op de vraag van de SGP of meer informatie tot debatten over details gaat leiden, memoreert spreker dat debatten in PS vaak over de vraag gingen: begrijpen we eigenlijk wel wat er staat? Wanneer PS scherpte hebben op de informatie en het proces, kan de kwaliteit van de debatten toenemen. Dat vraagt wel om spelregels vast te stellen tot hoever men daar in gaat. Hij heeft liever dat PS het debat voeren over de inhoud en politieke verschillen naar buiten brengen, dan dat onduidelijk blijft wat de inhoud eigenlijk is.

Terugkomend op de inbreng van het CDA over aanbeveling 16 memoreert spreker dat hedenmorgen over het mobiliteitsprogramma is gesproken. Deze aanbeveling komt voort uit de ondoorzichtigheid op het dossier OV. OV is een zeer omvangrijk programma met investeringen, concessies e.d. Belangrijk is het dat in de komende jaren vanuit het BRU ook de exploitatie van het trambedrijf in dat programma wordt ondergebracht. Straks is de provincie Utrecht de enige provincie die een eigen exploitatie van het trambedrijf gaat doen. De auditcommissie stelt voor na te gaan hoe dit elders is georganiseerd.

De PvdD ging in op de portefeuillevverdeling. Ook de commissie heeft daarover gesproken maar laat het aan de coalitie over om daarover een besluit te nemen. De auditcommissie was het erover eens dat dit geen lichte portefeuille is.

Zowel de ChristenUnie als de VVD vroegen naar het vervolg. Zaak is het dat er een cultuurverandering tot stand komt en bekend is dat dit projecten van lange adem zijn. PS moeten zich inderdaad zelf een spiegel voorhouden. De samenwerking in deze beleidsaudit was de katalysator richting GS en de ambtelijke organisatie om dit samen op te pakken. De heer De Droog constateert daadwerkelijk versnelling. Er is de komende tijd het nodige te doen. De griffie heeft hierin een belangrijke rol, temeer daar er nu een extra griffier aan de FAC wordt toegevoegd. Het andere is dat PS het ook zelf moeten gaan doen. Belangrijk is het dat PS bij nieuwe documenten blijven doorvragen, zodat helder wordt waar het over gaat en wat besluitvorming inhoudt. Hij illustreert dit met het volgende voorbeeld. Vanochtend kwam bij het mobiliteitsprogramma het begrip "plafond" ter sprake. De vraag is echter wat dat precies inhoudt en dat moet wel duidelijk zijn, alvorens PS over gaan tot besluitvorming.

De suggestie werd zojuist gedaan om de nieuwe griffier van PS te koppelen aan de controller van GS. Hij stelt voor dat nader te bespreken. Samenwerking is goed maar of dat in die zin een directe koppeling moet worden is wat hem betreft nog niet helder.

Gedeputeerde Straat complimenteert PS en de auditcommissie met het degelijke werk dat is verzet. Als nieuwe gedeputeerde neemt hij de aanbevelingen van harte over en hij zal daarmee samen met PS aan de slag gaan. Er zijn goede aanbevelingen geformuleerd die geheel of grotendeels worden overgenomen. Dat is een belangrijke stap om de inzichtelijkheid van de materie te vergroten.

Het CDA vroeg naar de interne verzelfstandiging van het OV. Spreker wijst erop dat er veel materiaal voor ligt, rondom mobiliteit maar ook rondom andere dossiers. Tijd is nu nodig om uit te voeren wat er is afgesproken, met name als het gaat om financiële inzichtelijkheid en verdeling van kostensoorten. De vraag over een interne verzelfstandiging van het OV zou wat hem betreft later kunnen worden verkend: zijn voorstel is dan ook dat wat naar achteren te schuiven. Richting de nieuwe concessies is dat ook een interessante vraag.

Door het meerjarige investeringsprogramma en onderhoudsprogramma worden beheer, onderhoud en exploitatie inzichtelijker. Dat is volgens GS geen reden om nu het Mobiliteitsprogramma op te splitsen. Z.i. dient er in het mobiliteitsprogramma een discussie plaats te vinden over de vraag waar de integratie van modaliteiten zich bevindt. Opsplitsing van een programma nu, kan in die zin contraproductief werken. Mobiliteit is een logisch programma met vele onderdelen die bij elkaar horen. Op een later moment wil hij hier graag nog eens naar kijken, maar nu niet.

Terugkomend op de inbreng van mevrouw De Haan, wijst hij erop dat een aantal zaken de komende maanden langs zal komen. Hij is er geen voorstander van om al over drie maanden een voortgangsrapportage te maken. Dat gesprek kan wat hem betreft het best per actie en aanbeveling worden gevoerd. Wellicht is het goed dat PS en GS in het najaar met elkaar bespreken hoe het staat met de aanbevelingen, wat er nog ligt en hoe daarmee moet worden omgegaan. Hij wil de voortgang van de rapportages graag met deze commissie bespreken.

De heer De Brey memoreert dat er in het verleden verschil was tussen de “afdelingen asfalt, trein en fiets”, terwijl nu mobility as a service veel meer de trend is, dus multimodaal reizen. Die ontwikkeling spreekt de VVD aan.

Evenals de heer Travaille vraagt ook de VVD zich af in hoeverre de conclusies van dit rapport ook voor andere afdelingen gaan gelden.

Mevrouw d’Hondt was als lid van de auditcommissie op de hoogte van dit rapport. Dit nu teruglezend, vindt zij de conclusies en aanbevelingen schokkend. Het is bedroevend dat er een Statencommissie aan te pas moet komen om aanbevelingen te formuleren, ondanks de vele moties en vragen die in de afgelopen periode aan de orde zijn gesteld. De PvdA stemde niet voor de motie om de auditcommissie in te stellen omdat de PvdA principieel van oordeel is dat PS niet het werk van GS moeten doen. Wel heeft haar fractie aan die commissie deelgenomen. Zij vraagt zich af of de andere fracties en GS de ernst van de situatie voldoende inzien. In het rapport staat bv. dat de kaderstellende rol van PS wordt beperkt omdat er geen relatie wordt gelegd in de jaarlijkse begroting met het meerjarig mobiliteitsplan. Ook wordt niet concreet aangegeven welke bedragen zijn geraamd voor welke maatregelen en/of projecten, en hoe deze gedekt worden. Grote uitvoeringsprogramma’s worden niet door PS maar door GS vastgesteld. Daardoor zijn PS meer volgend dan kaderstellend. Wegens het ontbreken van een actuele financiële verordening, voldoet de provincie nu niet aan de Provinciewet. Zij vraagt zich af wat PS de afgelopen drie jaar eigenlijk hebben gedaan. Er werden enorme bedragen vastgesteld maar PS hadden geen idee welke concrete projecten daar onder zaten, wat de vrije ruimte nog is en waar tekorten optreden. Dit gebrek aan inzicht heeft zich in vele eerdere debatten ook gewroken. Toen PS meer geld beschikbaar wilden stellen voor de ondertunneling van de NRU, was het niet mogelijk uit de begroting te halen waar dat geld vandaan moest komen. Het geld was er wel maar niet duidelijk was waar het zich bevond. Had de € 9 miljoen, die geclaimd werd, bv. ook niet € 20 miljoen kunnen zijn of is er slechts € 3 miljoen beschikbaar? Een ander voorbeeld is dat PS bij de begrotingsbehandeling van 2018 onverwacht € 2 miljoen extra voor verkeersveiligheid beschikbaar kregen. Onduidelijk was waar die miljoenen vandaan kwamen. Dat kon niet uit de begroting worden opgemaakt. PS moeten in staat worden gesteld om goede keuzes te maken. Tot nog toe doen PS eigenlijk maar wat. Zij steekt bewust ook de hand in eigen boezem. PS zijn niet in staat gebleken helder de vinger op de zere plek te leggen. Het is mooi dat voorliggend rapport tot stand is gekomen, met name wil zij voorzitter Langelaar daarvoor bedanken. De aanbevelingen worden door GS overgenomen, maar nergens leest zij in de brief enige zelfreflectie hoe het toch zover heeft kunnen komen. Ook in de beantwoording van de gedeputeerde komt dat niet naar voren. Zij vraagt wat er door de gedeputeerde heen ging, toen hij dit rapport las.

Het college schrijft dat alle aanbevelingen zijn overgenomen, maar dat slechts ten dele waar. Aanbeveling 6 betreft de heroverweging van de autorisatiefunctie, nl. dat PS nu op een te groot abstractieniveau de begroting vaststellen. De PvdA vindt het belangrijk dat deze aanbeveling wel wordt overgenomen, niet om op “stoeptegelniveau” uit te komen, maar om inzicht te krijgen in de budgetten. Dat

strookt ook met aanbeveling 16 om in de begroting een apart programma op te nemen, echter, het college is daar geen voorstander van. Haar fractie wil daar toch serieus naar kijken.

Aanbeveling 15 heeft betrekking op de versterking van de financiële positie in de organisatie. Het gaat om fte's maar ook om de kwaliteit en de capaciteiten van de bestaande menskracht, met name als het gaat om de politiek-bestuurlijke sensitiviteit. Het gaat om de sturing van miljoenen euro's die in de begroting omgaan. Ambtenaren, die daar een goed gevoel bij hebben en kunnen meedenken, zijn randvoorwaarden om goede voorstellen te doen.

Als voorbeeld noemt zij de Vuelta waarvoor volgens GS € 1,9 miljoen nodig is. Zij merkt dat daarvoor in geen enkele fractie draagvlak is, maar toch is dat het voorstel van GS. Het financiële voorstel komt terug in de kadernota, maar die wordt niet op dat niveau vastgesteld. Dat betekent dat PS die nota ook niet kunnen amenderen, indien PS in dit geval geen geld voor de Vuelta beschikbaar willen stellen. Zij roept op dit duidelijker in kaart te brengen en PS in staat te stellen daarover betere besluiten te nemen.

De heer Van Essen memoreert eveneens dat er al jaren discussie in PS gaande is over de financiën van mobiliteit. GroenLinks heeft de afgelopen jaren herhaaldelijk verzocht om meer inzicht op dit vlak, zodat PS daarop goed kunnen sturen. Gelukkig stond zijn fractie daar niet alleen in. Hij vond het erg plezierig te constateren dat alle leden van de auditcommissie hetzelfde willen als het gaat om de core-business van PS, nl. kaderstellen en daarop kunnen sturen. Zijn fractie is blij dat met dit rapport de lekken boven tafel zijn gekomen. Er valt veel te verbeteren. Het is een gezamenlijke opgave alle lekken te repareren. PS, coalitie en oppositie moeten dat nauwlettend bewaken, omdat er nog veel valt te doen. De aanbevelingen zijn helder. De kern is dat PS duidelijker moeten zijn in de kaders die worden gesteld. PS moeten zichzelf in de positie brengen tussentijds te kunnen bijsturen. Blij is hij met de toezegging van GS over de verordening Financiën: deze zal eerst met PS worden afgestemd alvorens deze door GS wordt behandeld. De rolverdeling en mandaten moeten duidelijker. Vorige week vergaderde de Financiële Audit Commissie en hij vond het opvallend dat het mandaat van die commissie nog niet geheel duidelijk was en hoe dat zich tot de commissie BEM verhoudt. Dat wordt nu uitgewerkt maar vraagt om alertheid van PS.

De heer De Brey meent dat de FAC met een duidelijk mandaat op stap is gegaan, wat betreft de uitwerking van de aanbevelingen Duisenberg.

De heer Van Essen wijst erop dat de afbakening met de commissie BEM niet duidelijk is, ook niet welke onderwerpen waar moeten worden besproken. Daarover bestaat nog geen eenduidig beeld terwijl dat wel van belang is.

Als het gaat om Mobiliteit is eenduidigheid van terminologie van groot belang. Terugkijkend naar de afgelopen jaren, was het heel lastig dat niet alle Mobiliteitsonderdelen in het Mobiliteitsprogramma zaten. Dat maakt het erg ingewikkeld en dat moet anders.

Hij vraagt of het mogelijk is dat er voorafgaand aan de kadernota een helder overzicht komt hoe de aanbevelingen zijn opgepakt, zodat PS daar onderling een goed debat over kunnen voeren.

GroenLinks wil graag een overzicht ontvangen van de grote nu lopende projecten boven de € 10 miljoen. Graag verneemt hij wat van die grote projecten de afspraken over de kaders zijn alsmede de risico's, zowel in vertraging als in kosten.

De heer Travaille deelt mede dat ook de PvdD verrast was over een aantal conclusies en aanbevelingen. De heer Van Essen en mevrouw d'Hondt hebben dat uitstekend verwoord.

Eerder vroeg hij hoe er lessen in de breedte kunnen worden getrokken, ook voor andere programma's. Kijkend naar aanbeveling 3, gaat het over elementaire zaken als het formuleren van doelen, subdoelen en hoe die kunnen worden gerealiseerd. Iedere keer lopen PS daar tegenaan. PS wachten bv. al drie jaar of meer op een uitvoeringsprogramma voor de Energietransitie, waarmee de doelen kunnen worden gerealiseerd die reeds in 2013/2014 zijn geformuleerd.

Hij richt zich met de volgende suggestie tot de voorzitter. Hem viel tijdens het bestuurlijk overleg van HDSR op dat de desbetreffende voorzitter van dat overleg vaak controleert of de kaders en toezeggingen helder zijn. De provincie heeft gedeputeerden die heel taalvaardig, eloquent en vindingrijk zijn

maar daardoor is niet altijd duidelijk wat er wordt bedoeld. Hij stelt voor dat de voorzitters van de Statencommissies voortaan checken of toezeggingen en kaders duidelijk zijn.

De voorzitter zegt dat – voor zover het hem aangaat - toe.

Mevrouw Hoek memoreert dat mevrouw d’Hondt stelde dat lang niet altijd duidelijk is waar budgetten vandaan komen en dat deze niet terug te vinden zijn. In de motie (nr. 057) die door D66 en de VVD werd ingediend op 6 november jl., staat dat er een extra bijdrage van maximaal € 9 miljoen (en niet meer) mocht worden verstrekt.

Mevrouw d’Hondt licht toe dat de motie van D66 niet had hoeven te worden ingediend wanneer GS de motie van de PvdA (van een half jaar eerder) had uitgevoerd, nl. om te zoeken naar extra dekking voor de ondertunneling van de NRU. Dat is nooit gebeurd waardoor PS het werk van GS moesten gaan doen, nl. op zoek gaan naar dekking. Zij vindt dat bizar.

Mevrouw Hoek is het daarmee eens.

De heer De Droog merkt op dat ook D66 al jaren aandacht voor dit vraagstuk heeft gevraagd. Ook zijn fractie is van de bevindingen geschrokken.

De heer V.d. Dikkenberg wijst erop dat D66 al 7 jaar deel uitmaakt van het college van GS. D66 zat aan het stuur maar kreeg dat kennelijk niet in handen. Hoe kan dat?

De heer De Droog antwoordt dat hij pas 1,5 jaar deel uitmaakt van de D66 fractie. Hij weet dat er ieder jaar weer opnieuw vragen werden gesteld over Mobiliteit en financiën.

De vraag is hoe nu verder met dit rapport wordt gegaan. Hij wil een “checklistcultuur” voorkomen. De problematiek gaat dieper en dat vraagt om een samenspel tussen PS, GS en ambtelijke organisatie. Het betreft hier een cultuurvraagstuk. PS kunnen daar een bijdrage aan leveren. Hij vraagt hoe GS intern invulling willen geven aan de gewenste cultuurverandering.

De heer Ijssennagger is juist voorstander van een nauwkeurige checklist omdat dit maximaal inzicht geeft in de gang van zaken en de voortgang van de aanbevelingen.

De heer De Brey vindt ook niet dat er sprake moet zijn van een “menukaartje” voor GS, als het gaat om de aanbevelingen. Wat de VVD betreft moeten alle 16 aanbevelingen worden overgenomen.

De heer De Droog onderschrijft dat alle 16 aanbevelingen worden afgelopen, echter, het mag niet slechts om een afvinklijstje gaan. Er moet wel degelijk iets in de organisatie veranderen en in het samenspel tussen GS, PS en de ambtelijke organisatie om verbeteringen te kunnen doorvoeren. Hij vraagt hoe GS dat intern gaan vertalen.

Voort meent hij dat PS behoefte hebben aan meer “strategisch financieel vermogen” in de organisatie. Hij vraagt hoe GS daaraan invulling kunnen geven, niet alleen op het instrumentele vlak maar ook op het organisatorische vlak.

Gedeputeerde Straat komt terug op de vraag van mevrouw d’Hondt wat er door hem heen ging toen hij dit auditrapport las. Hij beschouwt dit rapport zeker niet als “going concern”. Spreekster gebruikte nogal stevige kwalificaties maar hij begrijpt haar wel. Als nieuwe gedeputeerde neemt hij die mee. De aanbevelingen die zijn aangereikt, moeten echt worden uitgevoerd. Dat had al eerder moeten gebeuren. Het gaat hier om een gezamenlijke verantwoordelijkheid van GS en PS. Als nieuweling wil hij nu niet een zwaar oordeel uitspreken over de vraag hoe PS en GS daarmee in het verleden zijn omgegaan, immers, hij is daar niet bij geweest. Wat hem betreft gaat het nu om de constatering dat de aanbevelingen zullen worden uitgevoerd. Hij hoopt het vertrouwen van PS te kunnen terugwinnen door te laten zien dat de aanbevelingen worden opgepakt, dat daarover gezamenlijk het gesprek wordt gevoerd, dat PS zijn kaderstellende rol beter kan invullen en dat GS de actiepunten oppakken zodat GS en PS elkaar over en weer beter verstaan. Hij heeft gehoord dat vele fracties aangeven al veel vaker een punt te hebben gemaakt van Mobiliteit en financiën maar dat dit kennelijk niet is geland. Spreker begrijpt heel goed wat deze commissie daarmee bedoelt.

Richting de VVD merkt hij op dat er stappen moeten worden gezet, en dat geldt wellicht ook voor andere afdelingen of andere programma’s, echter, aandacht vraagt hij voor de grote workload. Hij wil

graag het eerst met het grootste programma starten, nl. Mobiliteit. De leerpunten daaruit kunnen worden meegenomen naar andere programma's.

Enkele fracties ging in op aanbeveling 6, het autorisatieniveau en het uitsplitsen van programma's. Hij kan zich voorstellen dat er voortaan met subprogramma's wordt gewerkt. In de financiële verordening kan het autorisatieniveau opnieuw worden vastgesteld. Hij wil in dat kader graag verkennen hoe het autorisatieniveau kan worden versterkt. Tegelijkertijd moet er meer inzicht worden verschaft, zoals uitgebreid is besproken, zodat PS daar politiek op kunnen sturen en dan gaat het ook hem niet om "stoeptegelniveau". Als het gaat om het budget voor de Vuelta, dan is het wel degelijk de bedoeling dat PS daarover nog een besluit gaan nemen.

GroenLinks vroeg om een overzicht hoe de aanbevelingen zijn opgepakt. Echter, nu zit men nog midden in het proces. Hij kan wel bij de kadernota een lijstje verstrekken over de stand van zaken. Wat hem betreft wordt in het najaar bezien waar men staat. De vraag over inzicht in de grote projecten, de kwetsbaarheid en risico's daarvan, komt dadelijk in het MIP aan de orde. Daar zou hij het willen integreren, juist omdat dat element dan structureel in het systeem wordt opgenomen.

Terugkomend op de inbreng van D66, geeft de gedeputeerde aan dat er ook in de ambtelijke organisatie veel met dit rapport is gebeurd. De ambtelijke organisatie is heel bereidwillig om hiermee aan de slag te gaan. Daar hebben PS duidelijke kaders voor gegeven en nu is het aan hem als gedeputeerde om daarin bestuurlijk leiderschap te tonen, nl. ruimte bieden voor uitwerking. Hij zal daar ook op sturen. Overigens vindt de organisatie het ook interessant deze slag te maken. De laatste vraag van D66 kan hij nu nog niet beantwoorden. Hij zal daar op een ander moment op terugkomen.

De voorzitter rondt de bespreking van dit agendapunt af.

Besloten wordt PS voor te stellen over dit statenvoorstel een normaal debat te voeren.

4.7 Memo GS ontsluiting Hornbach Liesbosch

Mevrouw Schneiders deelt mede dat de raad van Nieuwegein een motie over de ontsluiting Hornbach Liesbosch heeft aangenomen. Nieuwegein wil met dit dossier aan de slag en voor de zomer nog een aantal alternatieven bekijken. D66 vraagt of de Fietsersbond nu wel aangehaakt is, gaat de provincie daar ook bij aanhaken? Hoe staan andere fracties tegenover dit onderzoek?

Mevrouw Poppe merkt op dat de SP op het standpunt staat dat het fietsverkeer in deze regio meer aandacht verdient. Een verkeerslicht met voorrang voor fietsverkeer is volstrekt onvoldoende in de ogen van de SP. De Fietsersbond is voorstander van een tunnel, zowel voor de doorstroming van autoverkeer als het fietsverkeer, maar ook voor de veiligheid. Zij vraagt hoe de andere fracties daarover denken. Voor zover zij weet is de Fietsersbond niet aangehaakt.

Mevrouw Schneiders merkt op dat de Fietsersbond wel is aangehaakt bij de huidige situatie in Nieuwegein. Blijft dat zo en is dat ook het doel van de provincie?

Gedeputeerde Straat licht toe dat het onderzoek wordt getrokken door de gemeente Nieuwegein. De provincie, de gemeente Houten, de fietsersbonden van Nieuwegein en Utrecht en de projectontwikkelaar van het Liesboschterrein zijn daarbij betrokken. Het is inderdaad de bedoeling dat onderzoek voor de zomer af te ronden. De resultaten wil hij bij de afwegingen betrekken, immers, er ligt al een voorstel voor de ontsluiting van het terrein. Hij wijst erop dat het primaat bij de gemeente Nieuwegein ligt. De provincie denkt mee met de oplossing.

De heer Van Kranenburg is van mening dat dit memo "auto, auto, auto" uitademt. De fiets komt amper aan bod. Er wordt uitsluitend vanuit de automobilititeit gedacht. Hij doet de oproep daar los van te komen en te redeneren vanuit de belangen van de fietser.

De heer Mourik-Geluk hoopt dat in het lopende onderzoek ook alternatieve routes, zoals over de Plofsluis, worden meegenomen.

De heer Travaille onderschrijft de rol van de Fietsersbond in dit traject, maar ook de waarschuwing van de ChristenUnie. De reflex van de provincie is steeds het faciliteren van de auto en de automobilist. Dat is niet de opgave van de provincie. De provincie moet veel integraler naar dergelijke opgaven kijken. De PvdD onderschrijft de oproep van de ChristenUnie om meer te kijken naar mogelijkheden voor fietsers.

Gedeputeerde Straat benadrukt dat het initiatief voor dit onderzoek bij de gemeente Nieuwegein ligt en niet bij de provincie. Uiteraard moet er oog zijn voor de fietser, hoewel niet ontkend kan worden dat er in dit gebied ook auto's rijden. Voor beide verkeersdeelnemers moet voldoende aandacht zijn maar het gaat hier wel om een motie van de gemeente Nieuwegein die door Nieuwegein wordt uitgevoerd. De provincie moet niet bepalen hoe dat onderzoek gaat verlopen. De motie vraagt ook om alternatieven voor de VRI, dus gaat hij ervan uit dat ook dit aspect wordt meegenomen. Hij vindt het belangrijk dat Nieuwegein de tijd krijgt dit onderzoek uit te voeren.

Mevrouw Schneiders merkt op dat er alternatieven zijn die ook tegemoet komen aan de veiligheidswens. D66 ziet progressie in het huidige voorstel maar meent dat er op een andere plek nabij de Liesbosch weer een knelpunt lijkt te gaan ontstaan.

De heer Mourik-Geluk vraagt over welk voorstel D66 het heeft. Hij verwijst naar een schriftelijke beantwoording van een vraag met de argumentatie over de dubbele ontsluitingsweg, of gaat het over een ander voorstel?

Mevrouw Schneiders licht toe dat er meerder keren over verschillende stukken is gesproken. Eerst werd aandacht gevraagd voor de onveiligheid rondom dat terrein, toen kwam er een alternatief terwijl het nu gaat over de uitwerking van een motie van Nieuwegein. Zij gaf aan dat er wel degelijk iets is gedaan aan de alternatieven rond de veiligheid voor de fiets, maar dat er nu aandacht wordt gevraagd voor een ander knelpunt waar de fietsveiligheid in het geding komt.

De heer Mourik-Geluk staat op het standpunt dat PS zichzelf wel scherp moeten houden. Dit onderwerp is van vele kanten bekeken en nu is de gemeente Nieuwegein aan zet.

De heer Van Essen vindt het terecht dat hier meermalen over is gesproken omdat dit het nummer 1 fietsknooppunt in de provincie Utrecht is, volgens de lijst van de Fietsersbond. Het gaat ook om grote provinciale belangen waarover PS een mening moeten vormen, maar hij onderschrijft dat eerst het onderzoek moet worden afgewacht.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

4.8 Memo GS stand van zaken divergerende diamant

Mevrouw Krijgsman memoreert dat de N230 niet los kan worden gezien van de veranderingen van het deel van de NRU op de N230. Zij pleit voor een integrale aanpak. Tijdens de bijeenkomst in Maarssen vroegen bewoners nadrukkelijk naar de luchtkwaliteit en de geluidsoverlast over het gehele traject. Zij wil dat meenemen voor de verkeersdruk, die gaat gelden op de divergerende diamant. Gaat dat toenemen wanneer de verkeersdruk op de NRU ook gaat toenemen, zeker wanneer de gemeente Utrecht meer verkeer naar de rondweg gaat toe leiden? In het voorstel staan kruisingsvlakken. Bij andere kruispunten, bv. bij de Hornbach maar ook bij de Uithof, rijden fietsers toch door het rode licht en blijven soms midden op de kruising staan, bij de Uithof zelfs midden op de tram/busbaan. Dat levert gevaarlijke situaties op. Is daar in deze situatie voldoende naar gekeken?

De heer Travaille leest in dit memo vrijwel niets over de effecten op de omgeving, de natuur en de luchtkwaliteit.

Mevrouw Poppe merkt op dat in deze brief wordt gesteld dat deze variant de meest kansrijke is. Waar blijkt dat dan uit? Wat is er met de input van de bewoners gedaan? Welke varianten zijn er onderzocht? Wat doet dit met de luchtkwaliteit en verkeerslawaaioverlast? Is het tegennatuurlijk links rijden wel verstandig? Ook de SP pleit voor integrale benadering van de NRU. Dat komt ook tegemoet aan wensen van omwonenden.

Mevrouw Hoek sluit zich bij voorgaande sprekers aan. Al eerder heeft zij bepleit de NRU als één stuk te zien. Door de voorgestelde oplossing krijgt de Zuilense Ring nog meer te verwerken. 50PLUS heeft al eerder voorgesteld daar metingen te gaan verrichten, echter, daar wordt nogal badinerend over gedaan. Zij blijft op het standpunt staan dat meten noodzakelijk is, immers, meten is weten. Wat betreft doorstroming, lawaaivermindering en vermindering van fijnstof en ultrafijnstof ontbreekt een goede onderbouwing. Metingen zijn ook voor de afwegingen van PS bij de besluitvorming van belang. Wanneer er op de NRU diverse ongelijkvloerse kruisingen worden aangelegd, kan het verkeer sneller rijden maar uiteindelijk komt dat allemaal op de Zuilense Ring terecht en zal daar veel overlast gaan veroorzaken.

De heer Van Kranenburg leest in het memo “De enige manier om geen voertuigverliesuren meer te laten ontstaan op deze locatie is deze aansluiting vormgeven als etc.”. Hij leest echter niet hoe de metingen zijn gedaan. In hoeverre is hier sprake van lokaal verkeer dat van dit punt gebruik maakt en in hoeverre wordt daarmee het gebruik van de auto voor lokaal verkeer gefaciliteerd? Immers, afstanden korter dan 7,5 kilometer worden voor een kwart met de auto afgelegd. Wanneer dat deel eruit wordt gehaald, zijn er minder ingrijpende maatregelen op het kruispunt nodig. De ChristenUnie vraagt hoe het verkeer is gemeten en of er onderscheid is gemaakt tussen lokaal en niet lokaal verkeer.

De heer De Droog deelt mede dat D66 zich kan vinden in deze innovatieve oplossing.

De heer Van Essen vraagt of er elders in de wereld ervaring is met deze voorgestelde innovatieve oplossing. Ook in deze oplossing verdient de verkeersveiligheid extra aandacht. De weggebruiker kan het idee krijgen dat hij /zij een spookrijder is. Aan welke maatregelen wordt gedacht?

Gedeputeerde Straat memoreert dat hij al eerder heeft gemeld dat het gehele traject inclusief de NRU integraal wordt bekeken. De verschillende deeltrajecten haken op elkaar aan. Lucht en geluid worden daarin meegenomen. Voor deze locatie zijn er inderdaad meer varianten. Hij heeft geconstateerd dat er nog twee documenten zijn, die PS nog niet hebben ontvangen, maar waarvan het toch nuttig is daarvan kennis te nemen. Deze zullen alsnog worden toegezonden.

Naast de divergerende diamant wordt er ook gekeken hoe de lokale doorstroming kan worden verbeterd. Dat is uitgewerkt en ook dat document zal hij naar deze commissie zenden. Uiteraard is er veel aandacht voor veiligheid en de effecten van het links rijden. In de wereld is er een beperkt aantal voorbeelden van dit bijzondere concept, maar dit wordt wel de eerste divergerende diamant in Nederland. Voor deze oplossing is gekozen omdat dit leidt tot een betere doorstroming.

Hij zal later terugkomen op de vraag van de ChristenUnie over de tellingen.

De heer Travaille hoort graag meer over de eventueel aanzuigende werking van deze oplossing en het meenemen van omgeving, natuur en luchtkwaliteit.

Mevrouw Poppe constateert dat stellig beweerd wordt dat de divergerende diamant de doorstroming bevordert. Dat moet eerst nog maar eens blijken, vindt de SP.

Gedeputeerde Straat komt terug op de laatste opmerking van de SP. Om die reden heeft hij extra documenten toegezegd, waarin de beste variant is afgewogen. De commissie kan daarvan kennisnemen en zo mogelijk kunnen die stukken in de volgende vergadering worden besproken.

Hij licht in antwoord op de vraag van de PvdD toe dat alle genoemde aspecten op het gehele traject worden meegenomen, inclusief luchtkwaliteit. Tegelijkertijd moet wel duidelijk zijn dat met de bevordering van de doorstroming van het verkeer, de verkeersintensiteit ook toeneemt. Het is niet ondenkbaar dat de NRU uiteindelijk aantrekkelijker gaat worden voor lokaal en doorgaand verkeer. Echter, een betere doorstroming kan wellicht zorgen voor een stabielere kwaliteit. Dat zal uit het totaal verhaal moeten blijken. Nadrukkelijk stelt hij dat grote infrastructurele projecten niet alleen maar zijn bedoeld om het autoverkeer te verminderen. In deze situatie gaat om een belangrijke doorstroomweg. Wanneer er een goede doorstroming wordt bereikt, dan is dat een succes.

De heer Travaille memoreert dat er veel energie is besteed in de afgelopen jaren om een goed programma voor de luchtkwaliteit te ontwikkelen. Eén van de aspecten is dat er bij grote projecten nadrukkelijk naar de luchtkwaliteit moet worden gekeken. Vooraf moet in beeld zijn wat de luchtkwaliteit is van de verschillende alternatieven, zodat ook op basis daarvan een keuze kan worden gemaakt.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

4.9 Statenbrief verzoek gemeente Leusden wijziging busvervoer

4.10 Memo GS OV Woerden

4.11 memo GS evaluatie N237

4.12 Brief gemeente De Ronde Venen N201

Mevrouw Hoek laat weten dat een dergelijk bericht waarschijnlijk ook door de gemeente Stichtse Vecht naar de provincie zal worden gezonden.

4.13 Ingekomen brief Rijnbrug

De heer Van den Dikkenberg leest in deze brief dat de onderzoeken klaar zijn voor de alternatieven voor het kruispunt onderaan de Rijnbrug. Zijn fractie ontvangt graag de resultaten van dat onderzoek.

De vragen over de agendapunten 4.9 t/m 4.13 worden schriftelijk door GS afgedaan. Zijn de antwoorden niet bevredigend, dan kan de commissie daar in de volgende vergadering op terugkomen.

5. TER INFORMATIE

5.1 Memo GS inzake brief IPO en VNG over verkeersveiligheid

5.2 SB EU Innovation Deal

5.3 Memo GS inzake essentaksterfte

5.4 Memo GS inzake cashless betalen

5.5 SB OV

5.6 SB maatregelen N409

5.7 Memo GS inzake windturbine Houten

5.8 Memo GS inzake behandeling Rondweg Oost Veenendaal

5.9 Ingezonden Brief Rekenkamer inzake onderzoeksopzet energietransitie

6. SLUITING

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.